Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 557 — ՈՒՐԲԱԹ 8 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1885 (Ն. Տ.) 20 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1885 — 12 ՍԷՖԷՐ 1303

40 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

Les annonces sont reçues à l'EASTERN AGENCY
Karakeuy, Déirmén han

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար տարեկան	գանձելով արդէն	200
» »	վեցամսեայ	100
» »	եռամսեայ	50
Գաւառաց և արտաքին թղթատարով	տարեկան	240
Գաւառաց համար և արտաքին թղթատարով	վեցամսեայ	120
Օտար երկիրներ, տարեկան	ֆրանք	56
»	վեցամսեայ	28

ԾԱՆՈՒՑՄՈՒՆՔ ԿԸՆԴՈՒՆՈՒԻՆ ԽՍԴԸՐՆ ԷՃԷՆՍԻ Գարաքէօյ-Պիւլլէեան խանը, Գարա-քէօյ, Տէյիրմէն-խան

Կ. ՊՈԼԻՍ
ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ, 7 ՆՈՅԵՄԲԵՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԵՐԵԿԻ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԸ մեզ բերաւ սերպօ-պուլկար պատերազմին վերաբերող առաջին հեռագրերն, որոցմէ հետեւեալներն օգտակար կը համարինք արտատպել.

—Փիլիպէ, 14 Նոյմ. շաբաթ.

Ալեքսանդր Իշխանն այս գիշեր ընտացաւ Սերպիոյ կողմէ Պատերազմի յայտարարութեան լուրը՝ Պուլկարիոյ Արտաքին գործոց Նախարար Պ. Ցանոֆէ, ուր զայն Յայտարարութիւն յանձնած էր Պ. Ռանկոպէ։ —Այս առաւօտ, Փիլիպէի պահապան պուլկար զօրքերը ճամբայ հանուեցան դէպի պատերազմի դաշտն, ամենայն բարեկարգութեամբ նստելով Բազարճըգի կառախումբն։ Իշխանն եւս այսօր միջօրէէն մէկ ժամ առաջ հոգեւոր պաշտաման մը ներկայ պիտի գտնուի, և կէսօրէն 2 ժամ յետոյ պիտի մեկնի, ընկերակցութեամբ Պ. Քարավէլոֆի և անգլ. գործակատարին, Փիլիպէ թողլով զՊ. Մդրանոֆի։— Փիլիպէի Իսլամք յանձն կ'առնուն զարնել Սերպերն, և Տուլմաջի և Ռուսճուզի Իսլամք կը խնդրեն կազմել բոլորովին մահմէտական փաշտ մը։

—Աւասիկ պատճէն Ալեքսանդր Իշխանին առ պուլկար ժողովուրդն ուղղած Յայտարարութեան։ Արդէն հրատարակեցինք առ բանակն ուղղեալ Յայտարարութիւնը.

ՍՕՖԻԱ, 14 Նոյմ.

«Մեք, Ալեքսանդր Ա., շնորհիւն Աստուծոյ և Ազգին կամօք, Իշխան Պուլկարիոյ.

«Մեզ դրացի Սերպերուն կառավարութիւնն, հպատակելով ինքնասէր և քաղաքական նկատումներու, և կամելով ջնջել պուլկար ազգին միութեան սրբազան գործըն, այսօր Պատերազմ հրատարակեց մեզ դէմ, առանց ո՛ և է օրինաւոր կամ արդարանալի շարժառիթի, և հրաման տուաւ իւր զօրաց՝ արշաւել ի մեր երկիր։

«Մեծ վշտով իմացանք զայս տխուր լուրն։ Չէինք կարծեր երբեք թէ արիւնակից և կրօնակից եղբարք պիտի սկսէին եղբայրասպան պատերազմ մը, և այն դժնդակ վայրկեաններու մէջ ընդ որս կ'անցնին Պալքանեան փոքր Պետութիւնք՝ ո՛րչափ անմարդավայել և ո՛րչափ անխոհեմ եղանակաւ պիտի վարուէին Սերպք իրենց պուլկար դրացեաց հետ, որք, առանց ուժեղ վնասելու, կ'աշխատին ու կը կռուին ազնիւ, արդար և գովեստից արժանի դատի մը համար։

«Թողլով Սերպերուն և նոցա կառավարութեան՝ պատասխանատուութիւնն եղբայրասպան պատերազմի մը ի մէջ երկու եղբայր ժողովրդոց, և տխուր հետեւանաց զորս պիտի կրեն երկուքին երկիրք, կը ծանուցանենք մեր սիրեցեալ ժողովրդեան թէ, կ'ընդունինք Սերպիոյ մեզ դէմ հրատարակած Պատերազմն, հրաման տուած ենք մեր քաջ բանակաց՝ գործողութեան սկսիլ ընդդէմ թշնամւոյն, և ազդուապէս պաշտպանել պուլկար ազգին երկիրը, պատիւն և ազատութիւնը։

«Մեր դատ սուրբ դատ մ'է, և կը յուսանք թէ Աստուած իւր պաշտպանութեան ներքեւ պիտի առնու զմեզ, և հարկաւոր օժանդակութիւնը պիտի շնորհէ մեզ, որպէս զի կարենանք յաղթել մեր թշնամեաց։

«Համոզուած թէ մեր սիրեցեալ ժողովուրդ այժ պիտի տայ թշնամական արշաւանաց դէմ երկիրը պաշտպանելու դժուար բայց սրբազան ձեռնարկին, և թէ զէնք կրելու կարող ամեն Պուլկար պիտի գայ շարունակել մեր դրօշից ներքեւ՝ կռուելու իւր երկրին և իւր ազատութեան համար, կ'աղաչենք զԱմենակարողն պաշտպանել և հովանաւորել զՊուլկարիա՝ զօրավիգ լինելով մեզ դժնդակ ճգնաժամին մէջ ընդ որ կ'անցնի մեր երկիր։»

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ

Աւասիկ պատճէն Միլան Թագաւորին Յայտարարութեան.

ՆԻՇ, 14 Նոյմ.

Մեք, Միլան Ա., շնորհիւն Աստուծոյ և Ազգին կամօք, Թագաւոր Սերպիոյ.

«Հաւատարիմ մնալով Օպրենովիչներու ժառանգական աւանդութեան, և ի պաշտպանութիւն մեր երկրի ազգային շահուց, սիրելի ժողովրդեանս ներկայացուցչաց օժանդակութեամբ ձեռք առի ամեն միջոցներն որք հարկաւոր էին պուլկար կառավարութեան կողմէ դաշնագրոց բռնաբարման պատճառաւ։ Այսպէս գործեցի, ապացուցանելու համար որոշապէս թէ Սերպիա չի կրնար անտարբեր մնալ Պալքանեան Պետութեանց ույժերուն հաւասարակշռութեան խանգարման, մանաւանդ երբ խանգարումը տեղի կ'ունենայ ի նպաստ միակ Պետութեան մը որ զ'իւր ազատութիւն ի կիր արկաւ ցուցնելու համար միայն թէ գէշ դրացի մ'էր Սերպիոյ համար, որուն չուզեր յարգել ո՛չ հողն, ո՛չ իրաւունքները։

«Մաքսային անարդար միջոցները զորս Պուլկարիա ձեռք առաւ Սերպիոյ դէմ,— միջոցներ որք երկուցուն երկրաց միջեւ ամեն առեւտրական յարաբերութիւններ ոչնչացուցին,— չաւնէին ուրիշ նպատակ բայց եթէ Սերպիոյ ցոյց տալ թէ ո՛րպիսի թշնամական զգացմամբ պուլկար նորահաստատ Իշխանապետութիւնն ոգեւորեալ էր ընդդէմ Սերպիոյ։

«Բոնի և ապօրէն եղանակին որով Պուլկարք իւրացուցին զՊրեկովա, քաջալերութիւնք զորս Պուլկարիա յայտնապէս շայլեց՝ պետական դաւաճանութեամբ դատապարտեալ անձերու կողմէ Սերպիական Թագաւորութեան ներքին անդորրութեան դէմ փորձուած յեղափոխական գրգռութեանց, — հանդուրժեցի այս ամենուն, համբերութեան ապացոյցներ տալու փափաքով, ինչպէս կը վայլէ Պետութեան մը որ ի գին իւր արեան գնած է զ'իւր ազատութիւն, որ զարգացած է շնորհիւ Եւրոպիոյ համակրանաց, և որ, իւր բարգաւաճման ամեն ատիճաններուն մէջ, պաշտպանած և յարգած է այլոց իրաւունքներն իւր իրաւանց պէս։

«Բայց Պուլկարիոյ մէջ սերպ հպատակներու կրել տրուած կեղեքմունք, սահմանագլուխը փակելու համար ձեռք առնուած միջոցներն, և սերպիական սահմանաց վրայ համախմբումն անկիրթ կամաւորներու, որք զէն ի ձեռին յարձակեցան ո՛չ միայն սահմանակից բնակչաց վրայ, այլ նաև Թագաւորութեան հողը պաշտպանելու պաշտօն ունեցող սերպիական բանակին վրայ, — բոլոր այս եղելութիւնք նպատակաւոր գրգռութիւնք մ'էին, ուր հանդուրժել կ'արգելուն ինձ երկրին սրբազնագոյն շահերը, սերպ ժողովրդեան արժանապատուութիւնն և Սերպիոյ զինուց պատիւն։

«Այսօրեկ են պատճառք որովք ընդունեցի հրապարակային թշնամութեան վիճակը զոր ստեղծած է պուլկար կառավարութիւնն, և հրամայեցի հաւատարիմ և քաջ բանակիս՝ անցնելու Իշխանապետութեան սահմանը։ Սերպաց արդար դատին յաղթանակն ուրեմն կախեալ կայ զինուց բախտէն, բանակին քաջութենէն և Ամենակալողին պաշտպանութենէն։

«Իրաց զայս վիճակ ծանուցանելով սիրելի ժողովրդեանս, այս ծանր պարագայից մէջ կը յենում նորա հայրենասիրութեան և անձնուիրութեան առ արդար դատն Սերպիոյ։»

ՄԻԼԱՆ

—Վիէննա, 15 Նոյ.

Միլան Թագաւորին պատերազմի յայտարարութիւնը զարմանք պատճառեց ամենուն։ Դեսպանական ականց մէջ յայտնուած կարծիքն է թէ ամեն ինչ Ռուսիայէն կախում ունի, որ կը կարծուի թէ չպիտի լքանէ զՊուլկարիա։ —Կը հաւատեն թէ սերպ բանակք պիտի չյառաջանայ գրաւելով վէճի ներքեւ եղած գաւառներն և աւելի չպիտի յառաջանայ։ Բայց հրացանի առաջին հարուածն արձակուելէ յետոյ, ո՛չ ոք կրնայ երաշխաւորել ապագայն։

—Պերլին, 15 Նոյ.

Նորդ Տոյչէ Ցայթունկ կ'ըսէ որ թէև սերպօ-պուլկար պատերազմին հրատարակմամբ Արեւելեան Խնդիրն աւելի տագնապալից վիճակ մը կը ստանայ, բայց Տէրութիւնք յանկարծակիի չեն եկած ինչպէս եղած էր սեպտ. 18ի պուլկարական յեղափոխութեամբ։ Որովհետեւ այնպիսի դէպք մը գուշակեալ էր, դիւանագիտութեան գործողութիւնը չպիտի խանգարի։

—Սեմլին, 14 Նոյ.

Սերպք Պուլկարիա մտան՝ երեք կէտերէ, և կը քալեն Դրնի, Ցարիպրոտի և Վիտինի վրայ։

—Վիէննա, 14 Նոյ.

Պելկրատի լրոց նայելով, Սերպք Ցարիպրոտի, Բլեսուրայի և Պրեկովայի կողմէ Պուլկարիա մտած են, առանց ընդդիմութեան բախելու։ Սաստիկ կռիւներ տեղի ունեցած են ի Դուրն—Պլաղիմա և Բիւգենտիլի ճամբուն վրայ։ Պուլկարք ամենուրեք կը նահանջեն։ <u>Սերպ բանակը բոլորովին պուլկար հողի վրայ է արդէն։</u>

—Սեմլին, 14 Նոյ.

Սերպիոյ Նախարարապետ Պ. Կարաշանին այսօր ժամ 2ին Պելկրատ վերադարձաւ ամեն Նախարարներով, ի բաց առեալ պատերազմական Նախարար Բեդրովիչ զնդապետն, որ ընդհանուր սպայակոյտին պետ անուանեալ և կը մնայ Թագաւորին քով, պահելով հանդերձ նախարարական պաշտօնը։

—Սոֆիա, 14 Նոյմ.

Սերպք զարկին զՊանաքիտայի դիրքը Ցարիպրոտի առջեւ։ Դրնի կողմէ ալ յարձակողականի սկսան։ Առանց կռուի գրաւեցին Միրալասի, Ջէլէնի, Կրտտ և Ջվոնչի գիւղերը։ —Պուլկար զօրքերն, ի Դրն, ամրացեալ իրենց դիրքից մէջ, կը սպասեն թշնամւոյն։

—Սոֆիա, 14 Նոյմ. գիշեր.

Լուր ունինք մինչեւ երեկոյեան ժամ 5։ Սերպք Ցարիպրոտի վրայ յարձակեր են, ուր կ'երեւի թէ յաջողեր են մտնել։ Պուլկար հրամանատարք մտադիր չէին պաշտպանել այդ դիրք, որ ռազմագիտական կէտ մը չէ։ Պուլկար զօրաց մեծ մասը կը գտնուի Տրակոմանի կողմն, որ ամրապէս պահպանեալ կիրճերն աստարէք պիտի լինին ճակատամարտի մը վայր կամ երկուշաբթի։ Պուլկար ժողովուրդն հանդարտ է, բայց կռուելու զօրեղ կամք ունի։

(Այս լրոց հեռագրուելէն ի վեր, ինչպէս գիտեն ընթերցողք, Սերպք գրաւեցին զԴրն, զարձան Տրակոմանի կիրճերն, առին զՊրեզնիք, Վիտինի ճամբուն վրայ ցիր ու ցան ըրին Պուլկարները, գերի վարեցին քանի մը հազար Պուլկարներ, Ալեքսանդր Իշխանին անձնական հրամանատարութեան ներքեւ գտնուող բանակին առաջին անգամ մը զարկին ի Սլիվնիցա, և այժմ մինչ մէկ կողմէ Վիտինի վրայ կը քալեն, միւս կողմէ երկու տարբեր ճամբաներէ կը դիմեն Սոֆիայի վրայ,—մին Պրեզնիքի կողմէ, միւսը Սլիվնիցայի կողմէ, ուր պուլկար բանակը գերագոյն ճիգ մը պիտի ընէ պաշտելու համար զՍոֆիա։)

ՑԱՐՆ ԵՒ ԻՇԽԱՆՆ

Ռուսսքի Կուրիէր կը գրէ. «Վերջապէս Բարձրագոյն Կամքը վերջ դրաւ ընդհանուր թիւրիմացութեան, որ մինչեւ ցայսօր կար Ալեքսանդր Իշխանի անձին նկատմամբ։ Նորա տրամադրումն ռուս բանակի կարգերէն՝ բացայայտ կը ցուցնէ թէ Ալեքսանդր Իշխանը պիտանի չէ Վեհափառ Կայսեր։

«Այս ամենածանր պարագայ Ալեքսանդր Իշխանին վրայ պիտի ազդէ որպէս կայծակի զօրաւոր հարուածն, որոյ առաջ Իշխանն երեսի վրայ գետին պիտի իյնայ, թէեւ կը վայելէ անգլիական կառավարութեան պաշտպանութիւնն։ Հաւանօրէն պուլկար ժողովուրդն ալ անսալով որ Ռուսիոյ Ցարն, իւր Ազատարարն ու Բարերարը, չի համակրիր Ալեքսանդր Իշխանին, պիտի մերժէ զայն։ Այսուհետեւ ոչինչ կը մնայ Իշխանին, բայց եթէ հրաժարիլ իւր պաշտօնէն, զոր ստացած էր ռուս կառավարութեան փափաքով։»

Ցարն ո՛չ միայն ռուս բանակին կարգերէն ջնջեց Ալեքսանդր Իշխանին անունն, այլ և դադրեցուց տարեկան 130,000 րուպլիի նպաստը, զոր Իշխանը կը ստանար ռուս կառավարութենէն, իբրեւ նիւթական քաջալերութեան մը հաճոյ լինելու Ցարին կառավարութեան։

Բայց ռուս կառավարութիւնն հակառակ է ամեն յեղափոխական ձեռնարկի. Լաւ և փափաքելի գործ մ'իսկ, որ ծնունդ է Յեղափոխութեան, իսպառ մերժելի է յաչս ռուս կառավարութեան։ Ցարին կառավարութիւնն ուրեմն իւր քաղաքական հիմնական բնկերտմամբ հակառակ էր պուլկար յեղափոխութեան, որ կրնար գէշ օրինակ մը լինել ռուս ժողովրդեան ալ։ Հետեւապէս, Ցարն ամեն միջոց ի գործ դրաւ, ցոյց տալու համար թէ չպիտի նուիրագործէ Յեղափոխութեան արդիւնք եղած գործ մը, թէև լինի այն Պուլկար Միութիւնն, որ ռուս քաղաքականութեան գլխաւոր նպատակներէն մին էր եղած ցայս վայր։

ՍՊԱՆԻԱ. Յեղափոխական փորձ մ'. Ռուիզ Զորիլլա Սպանիոյ հանրապետական-յեղափոխական կուսակցութեան պետն է, որ, Թագաւորութեան վերահաստատումէն ի վեր, փախած է երկրէն, և կ'ապրի մերթ ի Զուիցերիա, մերթ յԱնգլիա։ Նորա կուսակիցք միշտ հանդարտ չեն կենար, և անցեալ ամսուն վերջերը քիչ մնաց որ յեղափոխութիւն մը յարուցանէին։ Կարթագենայի նահանգին մէջ եղած յանդուգն փորձն հետաքրքրաշարժ է։—Սպանիական շոգենաւ մը, դատապարտեալ ոճրագործներ բեռցած, կը փոխադրէր աքսորավայրն։ Յիշեալ նահանգէն խումբ մը յեղափոխականք փոքր շոգենաւ մը նստած, գիշերայն շոգենաւուն վրայ գնացին, և իրենցմէ մին, որ դիտմամբ նաւային համազգեստ հագած էր, ձեւացաւ իբրեւ գլխաւոր պաշտօնեայ մը Նաւարանի։ 12 Յեղափոխականք մտան շոգենաւն, և պահակները կապեցին։ Նոցա ընկերք եւս խուժելով ներս, զինարանին տիրեցին, ոճրագործաց պահապանները գերի բռնեցին, և բանալով երկաթեայ վանդակներն ուր փակուած էին ոճրագործք, ազատ թողուցին զանոնք, յայտարարութեամբ թէ ազատիչք յանուն Ռուիզ Զորիլլայի ներում կը բերէին նոցա որք հետեւին Յեղափոխականաց պարագլխին և զէն ի ձեռին պաշտպանեն «Հայրենեաց» դատն։ Յեղափոխականք և ոճրագործք ապա դուրս ելնելով, յարձակեցան Կարթագենայի զինարանին վրայ. բայց անյաջող ելան շնորհիւ կորովի դիմադրութեան միակ պահակի մը, որ, թէեւ յանկարծակիի եկած, քաջապէս պաշտպանեց զինարանին դուռն, մինչեւ որ բէվոլվըրի մի քանի հարուածոց ներքեւ դիտապաստ ինկաւ։ Կրակին ձայնէն, սակայն, պահապաններն արթնցան, նաւահանգստին մէջ կեցող մարտանաւք զօրք հանեցին ցամաք, և թէ՛ յեղափոխականաց և թէ՛ ոճրագործաց մեծագոյն մասը բռնուեցաւ։ 12 ոճրագործք միայն յաջողեցան փախչիլ, և այժմ կը փնտռուին մեծ փութաջանութեամբ։

ԱՒՍՏՐԻԱ-ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ. Տարին անգամ մը Աւստրիոյ եւ Հունգարիոյ Խորհրդարանք «Պատուիրակութիւններ» կ'ընտրեն, որք ի Վիէննա գումարուելով, կը խորհրդակցին աւստրօ-հունգարական Տէրութեան հասարակային շահուց վրայ։ Աւստրիոյ և Հունգարիոյ ուրոյն Նախարարութիւններէն զատ, կայ ոսկաւանթիւ անդամներէ բաղկացեալ Նախարարութիւն մը, որուն յանձնուած են աւստրօ-հունգարական Տէրութեան հասարակային շահերն։ Այս աւստրօ-հունգարական Նախարարութիւն կը տնօրինէ Տէրութեան Արտաքին գործոց աշխարհավարութիւնը, Բանակն, եւ Ելմտական-տնտեսական հանրային ճիւղերը։ Քալնօքի Կոմսն աւստրօ-հունգարական Արտաքին գործոց Նախարարն է. Պ. Քալլէյ՝ Ելմտական Նախարարն է, եւ Կոմս Պիլանտ՝ զինուորական Նախարար։ Դաաֆֆէ Կոմսն յատկապէս Աւստրիոյ Նախարարապետն է. Պ. Թիձա՝ յատկապէս Հունգարիոյ Նախարարապետ։ Քալնօքի Կոմսն,—և ո՛վ ոք աւստրօ-հունգարական Արտաքին գործոց Նախարար է,—կը համարուի Աւստրօ-Հունգարիոյ Նախարարապետ։

Քալնօքի Կոմսը, Պ. Քալլէյ և Կոմս Պիլանտ իրենց ճիւղերուն վրայ առանձին համարներ տուին այս տարի եւս թէ՛ Աւստրիական և թէ՛ Հունգարական Պատուիրակութեան։

Կոմս Պիլանտի համարատուութեան մէջ կէտ մը կար, որ մասնաւոր ուշադրութիւն գրաւեց։ Բանակին վրայ զանազան վիճակագրեր հաղորդելով, գիտել տուաւ թէ գերմաներէն խօսելու կարող զինուորաց թիւն հետզհետէ կը նուազի բանակին մէջ։ Լրագիրք շատ յուզուեցան այս գիտողութենէ, մանաւանդ գերմաներէնք որ կը պաշտպանեն գերմանականութեան դատն։ Յայտնի է թէ Աւստրիոյ արդի Նախարարութիւնն, ընդ նախագահութեամբ Դաաֆֆէ Կոմսին, գերմանականութեան կողմ ջատագով մը չէ. այլ իւրեն սկզբունք դրած է Ֆրանձ-Յոզէֆ Կայսեր հպատակ ամեն ազգութիւններն ալ գոհ ընել, յարգելով նոցա բանաւոր պահանջումներն ու բաղձանքները։ Դաաֆֆէ Կոմսին աշխարհավարութիւնը ջատագովող լրագիրք, պատասխանելով գերմանականութեան պաշտպաններուն, կը յիշեցնեն թէ Աւստրիոյ Գերման-Ազատականք՝ աւստրօ-հունգարական Սահմանադրութեան հեղինակներն՝ իրե՛նք էին որ Տէրութեան ո՛ և է երկրին մէջ մէկէ աւելի լեզուի պարտաւորիչ չլինելուն դատը պաշտպանեցին։ Չէխք և Բօլոնիացիք, պարտաւորիչ նկատելով միայն չէխերէն և լէհերէն, մեծ փոյթ չեն ցուցներ գերմաներէն ուսնելու, և հետեւապէս, նախնական դպրոցներէն ելած զինուորներն ալ որք կը վերաբերին այդ ազգութեանց՝ չեն գիտեր գերմաներէն։ «Ազգութեանց դատին» համար յաղթանակ մը կը նկատուի այս, որ պարտութիւն մ'է՝ գերմանականութեան դատին հետ՝ նաեւ քաղաքակրթութեան դատին, քանի որ Աւստրիոյ մէջ գերմաներէնը, պետական լեզու մը լինելէ աւելի, քաղաքակրթութեան լեզուն լինելու առաւելութիւնն ունի, բաղդատմամբ սլաւական լեզուաց։— Դաաֆֆէ Կոմսին աշխարհավարութիւնը ջատագովող լրագիրք կը յարեն որ եթէ Գերման-Ազատականք այժմ կ'ուզեն գերմաներէնի ուսումը պարտաւո-

—=27=—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ՑՈՐԹԻՒՆԷ ՏԻՒ ՊՈՒԱԿՈՊԷ

ՁԻԿ-ՁԱԿ

ԿԱՄ

ԿԵՌ-ԲՈՒԹԱՄԱՏ

Դ.

—Ո՛հ, պարո՛ն, մրմնջեց Ռամիյլ, կեանքս փրկեցիք։

Եւ մեղմով մ'ազատեց ինքզինք իւր պաշտպանին թեւէն, որ նեցուկ եղած էր իրեն։

Մարդն անշուշտ զարմացաւ երբոր շնորհակալութիւն յայտնող ձայնին իգական առաջը լսեց, վասն զի երկու անգամ ընկրկեցաւ, և սկսաւ ուշադրութեամբ դիտել դեռատի գործաւորն, որ օրիորդի մը պէս կը խօսէր։ Շատ չանցաւ՝ նշմարեց երկար ծամերն որք կախուած էին սուսանին վրայ, և անմիջապէս փոխեց լեզուն։

—Ներեցէք, օրի՛ն, ըսաւ, չէի կրնար գուշակել թէ այդ գործաւորի կերպարանին տակ . . .

—Մանկամարդ աղջիկ մը կար, յարեց օրիորդ Մոնիսթրոլ։ Պիտի հասկցնեմ ձեզ թէ ինչո՛ւ այսպէս ծպտեալ եմ . . . բայց նախ կ'աղաչեմ, պարո՛ն, օժանդակեցէք

ՀՐԴԵՀԻ եւ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹ ԲՐԻԹԻՇ եւ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ — ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3.000.000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 5.591.956 — ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3.000.000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 2,993,181

ՀԱՍՈՅԹ 1884 ՏԱՐՒՈՅ 1.718.462 — ՀԱՍՈՅԹ 1884 ՏԱՐՒՈՅ 828.858

[illegible] 11.000.000 Անգլիական Ոսկի կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 «ՄԱՐԻԹԱՅՄ» ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 120,000

[illegible] գրէ չոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրա[illegible] Գալիխոն խանի անկիւնն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

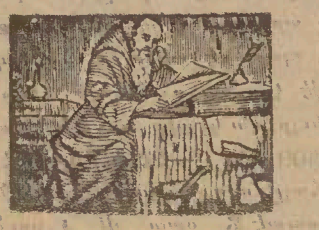

[illegible]

ՄԱՅՍ ՏԻՐԻ

[illegible]

ՓԱՅԼՈՒՆ ԱԶԳ

ՎՐԺԱԳԱՀԱՆՈՒԹԵԱՆ ԴԻՒՄԵՆԵՐ ԵՐԿԱԹՈՒՂԵԱՑ

Որդէն յայտնի է թէ՝ սոյն վիճակահանութիւնն երկու ամիսը անգամ մը տեղի կ'ունենայ արքունի Փողերանոցին մէջ։

Այս անգամ 95րդը պիտի քաշուի յառաջիկայ ըստ եւրոպական դեկտ. 1ին — ըստ յունաց նոյ. 19ին — և 500 թիւեր պիտի շահին. առաջին պարգեւն է այս անգամ 600,000 և երրորդը 60000 ֆրանք։ Ասոնցմէ զատ 48 թիւեր եւս այլ և այլ մեծ պարգեւներ, իսկ մնացեալ 450 թիւերն 400 ական ֆրանք պիտի շահին։

Շահելի գումարին ամբողջն ստանալու իրաւունք ունեցող բաղդատոմսին գինն է $7\frac{1}{2}$, կէսինը 5 և մէկ քառորդինը 3 դահեկան։ Ասոնց մայրերը Եսայեան և Զարիֆի դրամատուններն են։ Գաւառներէն հնչուն դրամի տեղ փոխ և ամեն լեզուէ նամակ կ'ընդունուի։

Ի վաղուց չհայուած բաժնեթղթոց թիւերն առ մեզ դրկուած ատեն՝ առանց ո և է փոխարինութեան կը նայուին։

Կալուածական տրոց գործողութիւնք եւս կը կատարուին։

Ցանձնարարութիւնք ընդ փոյթ կը կատարուին։ Դիմել ուղղակի առ

ՄԱՐԳԱՐ Յ. ԳՈՒԼԱԳՍԸԶԵԱՆ

Ղալաթիա, Կամուրջի գլուխ թիւ 33.

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԵՐԱՍՔԵՐԻ

Նիզամիյէ էլպիսէ անպարընա չուբուքթը մուգաբբերէ վէ իթխալ օլունան նիւմունէլերինէ թէվֆիգէն միւպայեա օլունաճագ. օն պին թագըմ Ինկիլթերա նէֆեր չուհասընտան մաամուլ մա գափուլթ չաքէթ փանթալօնտան իպարէթ էլպիսէնին պէհեր թագըմը եիւզ եիլիրմի սէքիզ ղուրուշա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ թըլրինի սանիի բուլինին եէտինճի փէնշէնպիհ կիւնիւնէ գատար մինագասասը իճրա օլունուպ մէզքիւր կիւնտէ գարարը վիրիլմէք վէ իրթեսի կիւնիւնէ գալմամագ իւզրէ թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

3—3

5 Թշրինի սանի 301

(ՏԱՔԱՐՈՎ ՊԻՏԱԾ)

ՀԷՅՏՈՔԻ ՆՈՐ ՓԱՅԾԵՂՆԻ ԴԵՂԱՀԱՏՆԵՐ

Ահաւասիկ ընդհանուր բժշկութեան զարմանալի և արտասկարգ գիւտ մը։ Գիտութեան յաղթանակները —Ելեկտրական Հեռագիրք, Շոգի, Տպագրութիւն— յեղափոխեցին երկրագնդիս դրութիւնը, և մարդկային կեանքն բերին լաւագոյն և իմաստագոյն։ Այսպէս, թէպէտ անհամար Դեղահատներ կան հիւանդութեանց համար, և մեծ արժանիք վերաբեգրուել հանդերձ անոնց, Տոքթոր Հէյտոքի գիւտը նսեմացուցած է անոնց ամենքն և հիմնած է

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՆՈՐ ԴՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Բժիշկք, որոց պատուիրած օրական չորս կամ հինգ դեղահատները կը տկարացնեն ստամոքսը եւ կ'անդամալուծեն աղիները, պիտի կրնան իրենց հիւանդաց առողջութիւն և ախորժակ տալ այս արտասկարգ Դեղահատներէն մէկ երկուքով։ ՏՈՔԹՈՐ ՀԷՅՏՈՔԻ ՆՈՐ ՓԱՅԾԵՂՆԻ ԴԵՂԱՀԱՏներէն մէկ երկու հատը կը բաւեն դնելու համար ստամոքսն կատարեալ կանոնաւորութեան և ախորժակի մէջ, և միտքն պայծառ ու թեթեւ ընելու։ Եթէ փայծեղը տկարացած է իւր գործին մէջ, կը կազդուրի, և եթէ Ջղային դրութիւնը խանգարուած է, կը վերակազմուի։

ՄԱՂՁՈՏՈԹԵԱՆ ՆՇԱՆՔ

1. Ստամոքսի ծանրութիւն։
2. Աղեաց տարածումն փքախտի պատճառաւ։
3. Սրտայաւութիւն,
4. Ճաշէն յետոյ տկարութիւն և յոգնութիւն։
5. Բերնին մէջ գէշ համ մը և ծանր լեզու։
6. Որովայնի պնդութիւն, մերթ ընդ մերթ ալ փորհարութիւն։
7. Գլխու ցաւ ճակտի վրայ։
8. Ախորժակի պակսութիւն և մեծ յոգնութիւն։

Վերոյիշեալ ամեն նշանները բացորոշապէս ցոյց կուտան թէ խանգարում յառաջ կեկած է փայծեղնի մէջ, եւ

պէտք է յիշել թէ մեծ կարեւորութիւն ունի սխալ կերպիւ չըմբռնել հիւանդին ճիշդ կացութիւնը։ Պէտք է անմիջապէս ՓԱՅԾԵՂՆԻ ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ մը հայթայթել, որ դեղահատ մը ամենէն սովորական ձեւն է։ Ամենօրեայ փորձառութիւնը ցոյց կուտայ թէ եթէ դեղահատը լաւ կերպիւ բաղադրեալ է, ամենայարմար կերպիւ կրնայ վերանորոգել փայծեղնի գործողութիւնը, և այդ մասին կարելի է միշտ վստահութիւն ունենալ։ Իմ կենացս բազմաթիւ տարիները նուիրած եմ շինելու համար Դեղահատ մը որ լինի անմիջական և ազդու դարման մը ընդդէմ մաղձոտութեան։ Մեծ հաւատ չունիմ յուծողական դեղերու վրայ, ուստի եւ շինեցի Դեղահատ մը որ զօրաւոր եւ ազդու դարման մ'է, եւ կոչեցի

ՀԷՅՏՈՔԻ ՆՈՐ ՓԱՅԾԵՂՆԻ ԴԵՂԱՀԱՏ

Առողջութեան խնդութիւնն իսկ են, եւ այն մեծագոյն շնորհն զոր Գիտութիւնն ըրած է մարդկութեան։

Ջլախտութեան, Անզօրութեան, Ընդհանուր յոգնութեան, ժորժակ ի պակասութեան, Գլխացաւութեան համար Տոքթոր Հէյտոքի Նոր փայծեղնի դեղահատերն ամենազդու դարման են։

Մէն մի սրուակ կը պարունակէ քսան դեղահատ. Գինն է 25 սէնթ։ Կը ծախուի ամեն դեղավաճառաց քով։

Տարակուսող անձինք կրնան, փորձի համար, ՁՐԻԱԲԱՐ ստանալ այս Դեղահատներէն սրուակ մը, եթէ մեզ դրկեն իրենց անուն եւ հասցէն։

Թղթատարական տոմս մը գրկել «փայծեղնն եւ իւր գաղտնիքը» խորագրով տետրակին։ Հարկեւոր տեղեկութիւնները կը տրուի ամենուն։

ՀԷՅՏՈՔ ԵՒ ԸՆԿ.
Նիւ-Եորք, Մ. Ն.

Կը ծախուի ի Ղալաթիա, Գասթօրիտէսի դեղարանը, ի Պոլիս Քիւչիւքեան դեղավաճառանոցն և Նէցիքի։

ԶԳՈՒՇՈՒԹԻՒՆ — Կը խնդրուի դեղավաճառներէն ուշադրութիւն ընել որ Ճ. Հ. Ֆրանսիսի, որ միակ Գործակատարն է, ստորագրութիւնը գրուած լինի։ Հակառակ պարագայի մէջ, դեղահատները կեղծ են։

ԳՌԻԻՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀ ԻԴԷՄ

ՌԻԼԱՅԸՆՍ

Ծովային ապահովագրութիւն։ —Դիմել առ գործակատարն ընկերութեան, Գ. Ժ. Վ. Ուիթոլ, Եօրկիատիս խան Պահչէ-գաբու, Պոլիս. կամ Ղալաթիա, Ալէքսիատի խան թիւ 15։ 507

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԿՐԱԿԱՐԱՆԱՑ եւ ԾԽՆԵԼՈՒԶԻ ԽՈՂՈՎԱԿԱՑ

Միակ մթերանոց Վիէննայի Րիւտ Կէպիւրք վաճառատան կրակարանաց

ԱՏԱՂՁԱԳՈՐԾԻ ԵՒ ՀԻՒՍՆԻ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐ

Հէնրիկ ԼԱՆԺ

32 Մահմուտիյէ փողոց, և
24 Բէրշէմպէ բազար Ղալաթիա

ՊՂՆՁէ, ՁՈՒԼԱԾՈՅ ԷՒ ԾԵԾՈՒԱԾ ԵՐԿԱԹԻ

ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԽՈՀԱՆՈՑԻ ԳՈՐԾԵԱՑ

ՆՈՐՈԳՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾԱՆՈՑ

ԽՈՀԱՆՈՑԻ ԶՄԻՆԵՆԵՐ

[illegible]

ՆՈՐ ՏՏԱՅՉԷ

ՀՐԴԵՀԻ ԻԴԷՄ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԻՀԱՄՊՈՒՐԿ

Յիշեալ ընկերութիւնն հրդեհի դէմ կ'ապահովագրէ տուներ, կարասիներ, խանութներ և ապրանքներ յայժ չափաւոր պայմաններով, միջնորդութեամբ իւր ընդհանուր գործակալութեան։

ՇԻՆՏԼԷՐ ԵՒ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՊԱՀՉԷ-ԳԱՊՈՒ, ՃԷԼԱԼ ՊԷՅ ԽԱՆ

50

N. 4.

Տօգթէօր Ժիպերին խեօլիւգանը թէմիզլէյիճի չէքէրլէրի չիմտիյէ գատար մալիւմ օլան պու միւրլիւ չէքէրլէրին էն ալասը վէ էն էհվէնի տիր։ Ճուրուպլըրըն իւզէրինտէ օլտուղու կիպի չէքէր գութուլարընըն իւզէրինտէ տախի Ֆրանսա հիւքիւմէթինին մալի տամկասը մէվզու օլմալը վէ գըսրինտէքի Ժիպեր վէ Գոմթինի իմզալարը գըրմըզը միւրէքքէպլէ մուհարրէր պուլունմալը տըր։ Հէր էճզաճը վէ տրօկիսթլէրտէ պուլունուր։ Տէբօտերէթուս տէբօզիթօսու Եավըղը Ղալաթա կէօմրիւկիւնին գարշըընտա Մ. Չէրվաթինին մաղազասընտա տըր։

ՀԱՅ ԹԷՅԱՎԱՃԱՌ

Կը վաճառէ ամեն տեսակ ընտիր թէյեր։ Ամեն յաճախորդք որ դիմեն Թահմիզ փողոց Թիւ 70 (Մըսըր Չարշըի կից, աղբիւրին վերի կողմը) գոհ պիտի լինին իրենց ստացած թէյերուն թէ՛ տեսակէն և թէ՛ գնէն։

ԱԹԷՆԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ եւ ԸՆԿ.

Մարսիլիոյ և Բոբէն միջև կանոնաւոր նաւ

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Մեէղ, որ նոյեմբեր 6ին Մարսիլիայէն և նոյեմբեր 19ին Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Ալբին, որ կը մեկնի Նոյեմ. 20ին։

Ուղևորի նաւով տեղափոխութիւն

Նաւուղիներ, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն

ԹԻՆԻՌԹԷ ՌԸՊՈՒԼ

Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միլլէթ

514 Մումհանէ փողոց, Թիւ 141

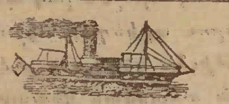

ԲԱԲԱԵԱՆԻ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրբուլի, Միջերկրականի և Օտեսայի միջև կանոնաւոր բանող

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Այա Սոֆիա	3,000	Պլեք
Արարատ	2,500	Ուոմըր
Աքաստիա	2,500	Քրուիքշանք
Լոքրինիա	2,500	Ուիլք
Մասեդոնիա	3,500	Մարշ
Րումելիա	2,800	Ֆօթըրկիլ

Գրինիա շոգենաւն ամսոյս 24ին Պաթումէն վերադառնալով անմիջապէս Լիվըրբուլ պիտի ուղեւորի։

Այա Սոֆիա շոգենաւն ամսոյս 24ին Լիվըրբուլէն ասա կ'սպասուի։

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամեն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԵԼ ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ.

513 Գործակալ

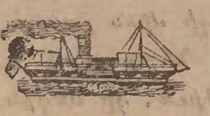

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ընդ մէջ Անվէրս, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ՈՐԴԻՔ եւ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2,000	Լէբանդօ	4,500
Անճէլօ	3,000	Մարէնկօ	4.300
Արկօ	1,300	Մարատոն	2,500
Պասսանօ	3,500	Միլօ	2,000
Պօրօտինօ	2,200	Նէրօ	2,000
Պրավօ	2,000	Օթէլլօ	5,000
Գէյրա	2,600	Օրլանտօ	3,000
Դալիքօ	2,500	Օդրանդօ	4,500
Դամէօ	2,100	Օդդօ	2,000
Դադօ	2,000	Բասիֆիք	1,200
Դօմօ	2,700	Բոլերմօ	3,200
Տիտօ	2,500	Բասդէր	1,700
Ֆօմինօ	1,800	Քիդօ	2,800
Երադօ	2,600	Րիալթօ	4,400
Տրադօ	2,600	Րինալտօ	3,200
Ֆալքօն	800	Րօլլօ	3,000
Ֆիտօ	1,700	Րօմանօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Րօմէօ	3.500
Կալիլէօ	5,500	Սալերնօ	4,000
Կիդանօ	2,200	Սաբֆօ	2,000
Կօզօ	',800	Սիլվիօ	2,000
Կրօմնօ	2,200	Սօրէնդօ	4,300
Համկօ		Թասսօ	1,200
Հէրօ	2,000	Թ. Ուիլսըն	3,000
Հիտալկօ	3,000	Թիկէր	1,300
Հիւմպէրդ	1,200	Թօլէտօ	2,800
Ճիմօ	2,300	Քասնդօ	3,600
Քէլօ	2,000	Եէտտօ	1600
Քօֆնօ	2,200	Զէպրա	3,000
Լէօ	2,000	Զէրօ	41,0

Կրօտօ շոգենաւը, Նաւապետ Ֆօրթհ, ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն աստ հասած, պարպած և յԹոէսս ուղեւորած է։

Բոլէրմօ շոգենաւը, ընդհանուր վաճառքով ամսոյս 16ին Հըլլէն մեկնած է, Մալթա հանդիպելով Կ. Պոլիս գալու համար։ Դեկտեմբեր 4ին աստ կ'սպասուի։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կընծայուի

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԷՏԷՐԻՔ ՀԻԼՏ ԻՒ ԸՆԿ.

Գործակալ

Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլլէթ

514 խան Ղալաթիա

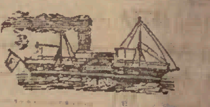

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրբուլի և Միջերկրականի միջև բանող շոգենաւ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանոբուս	4200	Ասսիրիա	3000
Ֆերոս	4000	Նէֆթիս	3000
Թոմանիս	4000	Բիրա	3000
Սեսոստրիս	3250	Ադլանդիք	1700
Թիպս	3250	Լոդիւս	800
Մակեդոնիա	3250	Օզիրիս	800
Մարիոթիս	3250	Սեսիլ	700
Սֆինքս	3000		

Օսայրիս շոգենաւը, Նաւապետ Բլ, ամսոյս 16ին Օտեսայէն վերադառնալով 21ին ուղղակի Լիվըրբուլ պիտի երթայ։

Ֆարօս շոգենաւը, Նաւապետ Ուիլըր ամսոյս 23ին Լիվըրբուլէն աստ կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹՈԼ և ԸՆԿ.

Մէյտանըրգ փողոց, Ուիթոլ խան

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

515 31, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվըրբուլ

ՔԻՒՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք ամեն տասն օրն անգամ մը բանին Լիվըրբուլի և Միջերկրականի միջև.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Օքանիա	7,000	Մալթա	3,000
Ադլաս	3,000	Մորոքքօ	2,500
Ալեբբօ	3,000	Նանթ	2,500
Բոդնիա	4,600	Բավոնիա	5,000
Պալեսդ	2,500	Բալմիրա	3,000
Բրիթիշ Քուին	1,200	Սերվիա	7,800
Սեֆալոնիա	5,000	Սիդիա	4,600
Քադալոնիա	4,700	Սարակոսա	3,000
Շերպուրկ	2,000	Սամարիա	3,000
Տեմերարա	2,500	Սիտոն	3,000
Կալլիա	4,000	Թարիֆա	3,000
Քետար	2,500	Թրինիտատ	2,500
Մարաթոն	3,000		

Քետար շոգենաւը, Նաւապետ Ֆերկիւսըն, դեկտեմբեր 2ին Լիվըրբուլէն աստ պիտի հասնի։

Ստորագրեալն արտօնութիւն ունի ուղեւորներ և վաճառք ընդունիլ Նիւ-Եորքի, Պոսթընի, կամ Ամերիկայի և Գանատայի ուրիշ և ոեւէ նաւահանգստի համար։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՈՆԻ

Գործակատար

Թիւ 1 Քիւչիւք Հալէ

511 փաշա խան Ղալաթիա

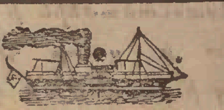

ՖՐԷՏ ԼԷՅԼԱՆՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք կանոնաւորապէս կը բանին Լիվըրբուլի և Սեւ-ծովու միջև.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալճերիան	2500	Ֆավոնեան	3700
Ալզասիան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անատոլեան	2500	Ֆլավեան	3700
Աթենեան	2500	Իպերիան	5500
Արապիան	3700	Իլիրիան	5500
Պավարիան	6000	Իտալիան	5500
Պուլկարիան	6000	Լեսպիան	2200
Քասթելեան	800	Լիկուրեան	2500
Սայրենեան	2000	Լիպոն	800
Տուրոյ	700	Օբորթօ	700
Էճիբշըն	3700	Բերսիան	3800
Ֆապիան	3700	Վալենսիան	6800
Ֆալերնիան	3700	Վիրճինեան	6800

Ալզասիան շոգենաւը, Նաւապետ Քրիսթիան, այսօր Լիվըրբուլէն աստ հասաւ։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆԹԷՆ

Գործակալ

Թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միլլէթ խան, Ղալաթիա

Նաւատեարք, Պարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ. Լիվըրբուլ

Գործակալութիւնք

Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնթէն.
Ճիպրալդար, Գ. Գ. Քարվըր Եղբարք
Ալեքսանդրիա, Կ. Լ. Վահման և ընկ.
Մալդա, Ա. Քամիլըրի.
Շիրա, Ա. Մ. Մավրօկորտադոյ.
Զմիւռնիա, Գ. Ուիդօլ և ընկ.

512

ԺԷՐՈՏԷԼԻ ԲԱՍԹԻՑԼՆԵՐԸ

ՆՈՐՎԵԿԻՈՅ ՄԱՔՈՒՐ ԽԱԾՂԱՆՈՎ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ

ՇՆՉՈՒԵԼՈՎ ԵՒ ՈՒՏՈՒԵԼՈՎ ԿԸ ՆԵՐԳՈՐԾԵՆ

ԸՆԴԴԷՄ

ՀԱՐԲՈՒԽԻ, ՊՐՈՆՇԻԹԻ, ԴՈՒՄԻ, ՇՆՉԱՐԳԵԼԻ, ՁԱՅՆԻ ԿԵՐԿԵՐՄԱՆ, ԽՈՋԱԿԱՏԱՊԻ

Մեծապէս նախընտրելի են Բաքսիւլներէն եւ շաքարահատներէն, որք կը բեռնաւորեն ստամոքսն առանց ազդելու շնչառութեան խողովակաց վրայ

ԺԷՐՈՏԷԼԻ ԲԱՍԹԻՑԼՆԵՐՆ ԵՆ

ԽԱԾՂԱՆԻ ՄԻԱԿ ԲԱՍԹԻՑԼՆԵՐՆ

Վարձատրեալ Փարիզու 1878 Տիեզերական Արուեստահանդէսի կողմէ։ Նախարարական որոշմամբ, և ըստ խորհրդոյ Առողջապահական Փաղովյ, փորձերու ենթարկուած են և Ռուսիոյ մէջ թոյլատրեալ կայսերական կառավարութեան կողմէ, ըստ հաւանութեան կայսերական բժշկական խորհրդոյ։

Իւրաքանչիւր տուփ կը պարունակէ 70 բասթիլ

Ջուրէն և Ստանձնութիւն գործածութեան եղանակէ մասին

Ա. ԺԷՐՈՏԷԼ

Դեղագործ ի Սէնդ-Մէնհուլ (Մարն)

(Պահանջել Գործարանի կնիքն)

Այս Բասթիլները ծծելու միջոցին, շնչուած օդը կ'առնու խածղանին շոգիներն զորս ուղղակի կը տանի հիւանդութեան տեղը։ Ներգործման այս մասնաւոր եղանակին եւ միանգամայն իրենց բաղադրութեան պատճառաւ է որ այդ Բասթիլներն այնքան ազդու են այն ամեն հիւանդութեանց մէջ, որոց համար խորհուրդ կը տրուի խածղան գործածել։

Յոյժ օգտակար են ծխողներու, այն անձանց որք կը յոգնեցնեն իրենց ձայնը եւ անոնց որք իրենց աշխատութեանց մէջ գրգռիչ շոգիներ կամ փոշիներ շնչելու ենթարկեալ են։ —Ֆրանսայի և օտար երկրաց մէջ, այս Բասթիլներու անհուն յաջողութիւնը կը հաստատէ իրենց անժխտելի գերազանցութիւնը։

Գլխաւոր Կեդրոնատեղին է Դեղագործական Մթերանոցն, Ղալաթիոյ մեծ փողոց, թիւ 35 և Բերա, Գանդիւք եղբարց Բրիտանական Դեղարանը։ Կը ծախուի ամեն գլխաւոր դեղավաճառաց քով։

CAISSE GENERALE D'EPARGNE ET DE CREDIT

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՍՆՏՈՒԿ

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ եւ ՎԱՐԿԻ

Կեդրոնատեղի 116, հրապարակ Լաֆայէթ, Բարիզ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 1,000,000 ՖՐԱՆԳ

Բարիզի Ընդհանուր Խնայողական Սնտուկին գործառնութիւնքն են, Գաղղիոյ կառավարութեան անմիջական «երաշխաւորութեան» ներքեւ գտնուող, և մեծամեծ պարգեւներով վիճակահանութեանց մասնակցող ֆրանսական արժեթղթոց վաճառումը։

Ընկերութիւնը կազմուած լինելով 24 Յուլիս 1867 թուագրեալ օրինագրին տրամադրութեանց համաձայն, իւր գործողութիւնք Ֆրանսայի կառավարութեան քննութեանն «գօնթրոլ» ենթարկուած են։ Այս մեծ և անժխտելի ապահովութիւն մ'է զոր ընկերութիւնն ընծայէ յաճախորդաց։

Ընկերութիւնը կը դիւրացնէ հասարակութեան «ամսական վճարմանց միջոցաւ» դիզել մի փոքր հարստութիւն և ունենալ միանգամայն մեծ պարգեւ մը շահելու յոյսն։

Առաջին ամսավճարն տրուելուն պէս, բաժանորդն կ'ընդունի իւր գնած արժեթղթին թիւն, և կը վայելէ նորա իրաւունքներն, որպէս թէ բաժնեթղթին գինն ամբողջովին վճարած լինէր։ [illegible]

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

» » » գոցուեցաւ	13 13/16
» » » Ա.	26
» » » Բ.	15 1/2
» » » Գ.	13 7/8
Օթոման 1871	66
փոխառութիւն 1877	78
Պանք Օթոման	9 7/8
Ռուսական փոխառ. 1873	95 3/8
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիէ)	63 5/8
» առանձն. (բրիվիլէժիէ)	86 1/8
Տայրա Սանիէ	60 1/4
Տօմէնիալ (փոխառ. Րօչիլտ)	87 1/4
Հանգարական պարտաթուղթ 4 0/0	— —
փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	— —

Վիէննա, 19 Նոյեմբեր, ժամ 4 երեկոյ

փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	126 15
Օսմանեան երկաթուղի	17 20

Բարիզ, 19 Նոյեմբեր, ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 0/0	108 02 1/2
» » 3 0/0	79 85
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ. բացուեցաւ	13 92 1/2
» » » գոցուեցաւ	14 10
» » Սէրի Բ.	15 40
» » Գ.	14
Օսմանեան երկաթուղի	34 50
» Րէժիի բաժնեթուղթք	— —
Պանք Օթոման	501 25
Գրէտի Լիոնէ	525
» Ֆօնսիէ	1312 50
Բաժնետոմ Լիոնի	1228 75
Սուէզի ջրանցք	2098 75
Ռուսական 5 0/0 1877ի	100 3/8
Իտալական Ռանթ	96 15
Եգիպտական միացեալ	321 25
Սպանիական (արտաքին)	57 1/2
Բրեթօրիթէ Թիւրք	350
5 0/0 Հելլենական	277 50
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 21

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 19 Նոյեմբեր, ժ. 10 վ. 30 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 0/0	108 15
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ	14 17 1/2
Եգիպտական	321 25

ՄԱՏԹԷՈՍ ՈՒՌՀԱՅԵՑՒՈՅ ՄԻ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆԸ

Պ. Հ. Էկինեան պատմական հետեւեալ հետաքրքրական նշխարը գտած լինելով հին ձեռագրերու մէջէ, մեզ կը հաղորդէ ի հրատարակութիւն.

Աւրնութիւն և գովութիւն և փառք ամենասուրբ Երրորդութեան որ իւր կարողութեամբ տկարութեանս իմոյ գրել զգիրս զայս պատմութիւն ժամանակաց անցելոյ. զի Թէպէտ և յերիս բաժանի Թիւս ժամանակաց անցեալն և ներկայն և ապառնին. սակայն ըղձալի մարդկան ներջուն լինել անցելոյն և ապառնեացն. որում ի խնդիր եղեալ սքանչելի և խոհական և կրօնական ... ոս քահանայն հրամանաւ մեծ իշխանին Հայոց Վասլին յՈւռհա քաղաքին ոչինչ անընդհատ յառաջնոց ճըշմարտապատումն ժամանակագրացն գրէ սատուգութեամբ զինի այլոց իմաստունք պատմագրացն զԹիւս զԹիւս ժամանակաց, և զպատահումն գործոցն որ ի նոսա. զազգիս Հայոց և զայլոց ազգաց զխաղաղութենէ, և զխռովութենէ՝ և զպատերազմաց, և զգերութեանց, զսովոյ, և զսրոյ, և զայլոց իրաց բազմաց ի վերայ եկելոց ժամանակացն։ Արդ այժմ մատենագրի փախաքող եղեալ գերերջանիկ և աստուածարեալ հայրն հոգեւոր Տէր Կարապետ քաջ բաբունապետն. պատուական Ս. վարդապետս այս յոյժ սիրող Աստուածային տառիցն և ջատագով ուղղափառ հաւատոյ և ախոյեան յաղթօղ ընդդէմ ամենայն հերձուածողաց։

Արդ գրեցաւ սա ի Թուականիս Ռ. և Ծ. Գ. ի մայրաքաղաքն ի Հալէպ ի դուռն Ս. Բառասուն վկայիցն. տիրամօր Ս. Աստուածածնին ի յիշատակ Տ. Կարապետ և սուրբ հրեշտակերամ նախնեաց իւրոց մեծի և փոքու, և ես մեղուցեալ ծառայս Կարապետ աբեղայ, ծառայ ծառայից Քրիստոսի ի յիշատակ ինձ մեղուցեալ անձիս։ Եւ որք կարդայք կամ աւրինակէք յիշեցէք զմեղուցեալ ծառայս զԿարապետ և զծնողս իմ որ ի Քրիստոս են հանգուցեալ, բարեմիտ և բարեսէր և առաքինի քահանայապետն ամենայն հաւատացելոց, քաջ բաբունապետն Տ. Պետրոս Կաթուղիկոսն ամենայն քրիստոնէից, որ զաւրինակն չնորհեաց, Աստուած զինքն կենդանի պահեսցէ և զամենայն ազգատոհմն իւր, ամէն։

Դարձեալ յիշեցէք ի սուրբ և յերկնաթռիչ յաղաւթս ձեր առաջի անմահ դառին Աստուծոյ ... (չատ մը ծանօԹից և ազգականաց անուններ զորս զանց առինք) ... Եւ ևս առաւել զԿարապետ վարդապետն հաստատ պահեսցէ ի վերայ դաւաղանին իւրոյ որ անձանձիր ուսուցանէ զամենայն աչակերտեալսն։ Եւ հովուէ քաղցրութեամբ զաւիեղերս ամենայն, և յաստեայս եւ յանդելոց զաւրհնեալ ձայնն լսել տացէ որ ասէ եկայք աւրհնեալք հօր իմոյ ժառանգեցէք զանսպառ ուրախութիւն։ Եւ զնորին աչակերտեալքն զՏ. Նահապետ, զՏ. Անտոնն և Գրիգոր մալաղն և Անդրէաս սարկաւագն.

Եւ արդ եղեւ սկիզբն գրոցս օգոստոս ամսոյն Գ. ի քաղաքն ի Բերիա ի դուռն Ս. Աստուածածնին և Ս. Բառասնիցն, և յաւարտումն ի գիւղաքաքաղաքն ի Քիլիս սեպտ. ամսոյ ԻԹ. յաւուր տօնի սրբոյ Գէորգայ զօրավարին ինեղ և ի դառն ժամանակին. զի էր Թուականն Ռ. Ծ. Գ. և յայսմ ամի պաշարեաց տէրն Քիլիսաւ զՀալէպ որ անուն յորջորջի Հուսէն փաշա որդի խան Փօլատին, որ եկն ի վերայ Նաւրֆ փաշային, որ էր նա տէր Հալէպ քաղաքին, և խորեաց (պաշարել) զնա ի յամուր բերդին և ինքն նստաւ յարտաքոյ քաղաքին, որ կոչի Մանչուսայ։ Եւ ժողովեալ բազում հեծելազօրս ի Դամասկոսէ և ի յազգէն արապաց և պաշարեաց զքաղաքն և խցեաց զՋրաբուղխս նոցա։ Ի ջրոյ բազումք մեռանէին և ներսի քաղաքացիքն ուտէին զմիսս ձիոց և ուղտուց, մանաւանդ և զխոզոյ։ Մէկ լիտր իւղոյ միս ի դ. ղրշ. եղեւ, մէկ լիտր հացն ի մէկ ղրշ. և զայն ալ հազիւ գտանէին։ Եւ ոչ զիջանէր ի ցասմանէ Նաւրֆ փաշան այլ միշտ ելանէր ի յարտաքս և տայր պատերազմ ընդ նոսա և բազում կոտորած լինէր յերկուց կողմանցն. և ոչ առնէին հաշտութիւն ընդ միմեանս։ Եւ բազում աւերած եղեւ յաչխարհին այնորիկ, զի միոյն յարտաքոյ աւերէր և միւսն ի ներքուստ և ոչ առնէին խաղաղութիւն, զի մեղքն մեր բարկացուցեալ էր զԱստուած, և բարձեալ էր ի մէնջ զգութ և զողորմութիւն։ Բայց ապաւինիմք ի յապէնիազն Աստուած որ առատն է ի տուրս որբոց ողորմեսցի. և ոչ անտես առնէ զարարածս։ Ինքն ողորմեսցի և ազատէ զամենայն արարածս, մանաւանդ զազգս Հայոց որ բազում խէթ ունէր Նաւրֆ կոչեցեալ փաշան. և միշտ սպառնայր ի վերայ քրիստոնէից։

Քրիստոս Աստուած մեր որպէս որ ողորմեցար և սուրբ արեամբդ քո գնեցիր զմեզ և ազատեցիր դարձեալ ազատեա զմեզ ի հնարից նոցին, ամէն։

ԳԱՀԻՐԷ

Գահիրէ կեդրոն է խտիվական կառավարութեան և մեծագոյն քաղաքն բովանդակ Ափրիկէի. Թէ՛ լայնութեան և Թէ՛ երկայնութեան գրեթէ 30 աստիճանին վրայ կը գտնուի. կառուցեալ է Նեղոսի աջ ափին վրայ՝ ի հարաւոյ խիստ մերձ այրեցեալ գօտւոյն և ի հիւսիսէ՝ Տէլդայէն։ Ստորին և Միջին Եգիպտոսի ճիշդ մէջտեղն է և քաղաքական բաժանմամբ կը պատկանի առաջնոյն։ Ընդարձակ դաշտ է տեղի այս քաղաքին. վասն զի միայն արեւելահարաւի սահմանին վրայ կը բարձրանայ բլրակներու շղթայ մը. Գահիրէի մէջէն կ'անցնին քանի մը ջրանցներ, որք Օրհնեալ գետոյն յուլիսի կամ օգոստոսի յորդ մակընթացութեան ատեն, իրենց ծոց կ'ընդունին հեղուկ տարրին յաւելեալ մասն. ասոնցմէ մին չատ մեծ է և կը նմանի փոսի։ Թէ՛ բուն Նեղոսն և Թէ՛ իր այս ճիւղեր հարաւէ դէպ ի հիւսիս իրենց ընթացք չարունակելով և նոր ոգի ու կեանք սպրդեւելով համանուն հովտին՝ բազմաթիւ բերաններէ կը խառնուին ծովերու մեծագունին՝ Միջերկրականի ջուրերուն հետ։ Բնիկք կը պատմեն Թէ երբեմն Նեղոսի ջուրերն այն աստիճան առատ կ'ըլլան, որ Գահիրէի խոնարհագոյն մասն աներեւոյթ կ'ըլլայ իրենց ներքեւ։ Սակայն հարիւր տարուան համբող ծերունին՝ հազիւ մէկ երկու անգամ կրնայ ականատես ըլլալ այս բացառութեան։

Յատուկ նշանակութեան արժանի է Եգիպտական Ռոմանին դրից հարթութիւնը. բարձրագոյն և խոնարհագոյն տեղերն հազիւ մէկ քանի մէթր տարբերութիւն ունին իրարմէ. հետեւաբար մէկ ծայրէն միւսը մեծ դիւրութեամբ կ'երթեւեկեն կառքերն, որ աւելի գործածական են քան ի Պոլիս։ Պողոտաներն, ինչպէս նաեւ ծառուղիներն են ոչ սակաւ, լայն և մեծաւ մասամբ խըճամած յարդարեալ։ Հրապարակներն այնքան ընդարձակ չեն, բայց ընդհանրապէս պճնեալ են վանդակապատ դալարագեղ պարտիզակներով՝ որոց աւազաններուն մէջ կը շողշողայ ջուրը զերդ բիւրեղ և կը ցայտէ բազմաճիւղ՝ ընծայելով ականահաճոյ տեսարան։ Այտոնի խտիվական պալատին առջեւ տարածուած հրապարակն ընդարձակագոյնն է, ուր նշանաւոր առիթներու մէջ գրաւիչ բանակին կողմէ զօրահանդէս կը կատարուի։

Քարն առատութեամբ չի գտնուիր և է նուազ կարծր. այս պատճառաւ ի հարկէ տուներու սովոր մեծամասնութիւնը, հիմերն ի բաց առեալ, չինուած է Թրծուն աղիւսով։ Աղքատ Արաբաց բնակարանները հողով և փայտով միայն պատրաստուած են։ Որովհետեւ Գահիրէի գետինը չունի կայուն յատկութիւն, այլ աւելի կը նմանի փոշւոյ կամ մոխրի, հարկ անհրաժեշտ է որ ո՛ և է չինութեան ձեռնարկող անձինք հողտանին և կարեւոր գումարը չի խնայեն, որպէս զի հիմերն ըլլան չատ հաստատուն և երկար ատեն տոկան իրենց վրայ բարձրացնող որմերու ծանրութեան։ Տեղացւոց տուները կը չինուին ըստ արեւելեան, իսկ օտարացն՝ ըստ եւրոպական ճաչակի։ Գահիրէի ապարաններն հոչակաւոր են և պաճուճազարդ. չքեղ տուներ մեծատարած քաղաքին կարեւոր կողմերը կը նմարուին յաճախութեամբ. ասոնք աւելի հոծ են Եգիպտոսի ոստանին բերան համարուող Ալիփի և Խօզպէքիյէ անուանեալ Թաղերուն մէջ, յորս ընդհանրապէս կը բնակին գաղթականութիւնք։ Աստ են նաեւ Նորին Բարձրութեան պալատները, կառավարութեան պաչտօնատունք, նշանաւոր դրամատունք, հիւպատոսարանք, հեռագրական գործակալութիւնք, Թղթատարութեան և հեռախօսի կեդրոնավայրը, Թատրոնք, հասարակաց և մասնաւորաց գեղեցիկ պարտէզներ, համբաւաւոր իջեւանները, ճաչարանները, սրճարաններն ևայլն։ Նշանաւոր երկու Թաղերուն գրեթէ բոլոր ուղիները ծառազարդ, ընդարձակ և մաքուր են։

Խօզպէքիյէ և Մուսքիյէ Գահիրէի անուանի վաճառատեղիներն են՝ կոկ և սիրուն կրպակներով զարդարեալ. բնիկք այս երկու չուկաներու մէջ ներկայացուցիչ չունին գրեթէ. Յոյներն, այլազգ, Եւրոպացիք, Հրեայք և սակաւաթիւ Հայք տիրած են աստ. սակայն հակառակ միւս արահետաց ընդարձակութեան, Մուսքիյէ անձուկ է և այս պատճառաւ պարապ կառաց և սայլերու Թոյլ չի տրուիր այս տեղէն անցուդարձ ընել։ Առեւտրական տեսակէտով երեւելի են նաեւ Հանը, Հալիլ և Համզավի, ուր տուր և առը գլխաւորապէս տեղացւոց ձեռքըն է. սակայն հարկ է դիտել տալ Թէ ամբողջ քաղաքը կրնայ համարուիլ չահաստան՝ վասն զի ընդհանրապէս չինուածոց գետնայարկերը՝ խանութ և վերնայարկերը բնակավայր են ընտանեաց։

Երբ օտար քաղաքացի մ'առաջին անգամ կուգայ ի Գահիրէ, անոր նորաչէն եւ չքեղ մասանց երեւոյթը կարծել կուտայ իրեն Թէ եւրոպական քաղաքի մը մէջ կը գտնուի. բայց երբ այցելէ Պուլագի. հին Գահիրէի եւ կողմերը, Թափանցէ զազիր նրբաչաւիղներն, հողային հիւղակները, կիսաւեր տնակներն, ու տեսնէ անոնց մէջէն ու դուրս տարածուած աղտեղութիւններն, այն ատեն կը պատրի պատրանաց քօղն և կը կարծէ Թէ մաւ գալ խեղճ գիւղի մը մէջ։ Քաղաքապետութիւնը բազմամբոխ արահետներու և ծառուղիներու մաքրութեան միայն հոգ կը տանի. գործաւորաց խումբեր կը յարդարեն զանոնք և աւերեալ մասերն ի հարկին կը նորոգեն։ Այս գործողութեանց մեծապէս կը նպաստեն չոգւոյ չնորհիւ չարժող կամ եզներու լծեալ ահագին լուլերն, որ կը Թաւալին երկրատարած աւազին ու խիճին վրայ և կ'ընծայեն գոհացուցիչ արդիւնք։ Ամէն առաւօտ աւելածուներ կը կատարեն իրենց պաչտօն և աղտեղութիւնք սայլերու միջոցաւ կը փոխադրուին որոչեալ վայրեր։ Մէկ օրուան մէջ քանիցս ջրակառքեր կ'ոռոգեն կարեւոր ուղիները. սակայն հակառակ այն ամէն ջանից՝ փոշին առատ է ի Գահիրէ. մանաւանդ երբ հով կայ, դէպ դէպ կը բարձրանայ մթնոլորտին մէջ եւ անցորդը կը բռնադատուի կուլ տալ զայն օդոյ հետ, որոյ պէս նուրբ և Թափանցիկ մասն կը գտնէ մինչեւ իսկ պատուհանափակ սենեակներու արկեղաց մէջ։ Այս աւթիւ դժգոհութիւնն ընդհանուր է, վասն զի փոշին վերջին աստիճան վնասակար է առողջութեան և գլխաւոր պատճառ մանաւորապէս աչաց և ուրիչ տարափոխիկ ախտերու գոյացման և ծաւալման։ Բնութեան գեղեցկութեան վրայ զմայլելու վարժ աչաց համար, ո՛րքան անախորժ է դիտել դալարազարդ Թուփերու և ծառերու տերեւներն անհետ եղած փոշւոյ խաւի մը տակ։ Ի հաչիւ չենք առներ այն տրտունջ զոր ունին նորաձեւութեան և պչրանաց սիրահարք և սիրունիք, երբ կը տեսնեն իրենց սնքալ՝ խնամօք յարդարած արդուզարդը փոշիով ծածկեալ։ Սակայն այս առանձնաչնորհեալ դասը կրնայ ապաստան գտնել կառքերու մէջ և զերծ մնալ չարիքէն. վա՜յ անոր, որ հետի քալելու բռնադատեալ է։

Քաղաքիս յոյժ նչանաւոր չէնքերն են խտիվական պալատներն, ի վերեւ յիշատակեալ բլրակաց առ ընԹեր չինուած բերդըն, որ չատ ընդարձակ է և կը պարունակէ, ի մէջ այլոց, մզկիթ մը գմբեթազարդ և կրկին աշտարակօք. իր գեղեցկութիւնն զմայլելի է և որմերուն մարմար քարերն, եթէ ոչ անգիւտ, գէԹ կարի հազուագիւտ են. Թուի ինձ Թէ բովանդակ մահմետական աշխարհին մէջ այս մզկիթն, իր նմանը չատ քիչ ունի. արդարեւ արժանի հրաչակերտ՝ իր հռչակաւոր հիմնադրին՝ մեծանուն Մուհամմէտ Ալիի, որոյ փառաւոր չիրիմը կը հովանաւորէ։ Այս բերդին մէջ կայ նաեւ պարտէզ, պալատ և ինչ որ հարկաւոր է մեծ իչխանի մը բնակութեանը համար, վասն զի երկար ատեն եղած է ասպնջական Եգիպտոսի վրայ իչխող փոխարքայներու։ Այն անձն՝ որ յանձն կ'առնու այցելել բերդն՝ իր աչաց առջեւ կ'ունենայ ամբողջ Գահիրէն, բարձրաբերձ մինարէներով, գեղեցիկ տուներու գունաւոր ճակատներով, կիսաքանդ տնակներով ու աւերակներով և բիւր ծառերով՝ որ սակաւ ինչ հրապոյր կը սփռեն մեծատարած այլ տգեղ տեսարանին վրայ։ Գահիրէի նչանաւոր չէնքերու կարգը կրնան դասուիլ նաեւ Սէյտաէլ-Հիւսէյնին, Սուլթան Հասանի և ուրիչ քանի մը մզկիթներ։

Համայն աչխարհի մէջ հոչակաւոր հնութեանց միայարկ Թանգարանը կը գտնուի Նեղոսի ափին վրայ ի Պուլագ. սրահները զարդարեալ են բազմադարեան անգին առարկայներով՝ որպիսի են դրամ, սափոր, զանազան տեսակ քարեր, անօԹներ, զմռսեալ խաղող, միս ևն, ևն, ևն, որ ապականելու եղծերու եարին ճաչակաւ զետեղեալ, կը կրեն Թիւեր և ունին իրենց մասնաւոր պատմութիւնները. բայց ինչ որ ամենէն աւելի հետաքրքրութիւն և զարմանք կը պատճառէ, մօմիաներու ծոցն հաւաքածոյին ներկայութիւնն է. հազարաւոր տարիներէ ի վեր աչխարհի հրամերէստ տուող Թագաւորաց և Թագուհիներու դիակներն, որոց իւրաքանչիւրին կափարիչին վրայ կը կարդացուի իր անունը, ժամանակին աւերիչ հանդամանաց տոկալով անեղծ մնացած հիացմամբ կը համակեն այցելուն։ Ի չարս այլոց անդ է նաեւ եգիպտական պատմութեան Պտոլեմայեան եղող և Քրիստոսի Թուականէն 1388 տարի յառաջ 66 տարի չարունակ ամբողջ հին աչխարհն ի սարսափի պահող մեծ աչխարհակալ Ռամսէս Բ.ի մարմինը։ Արդարեւ անխորհելի է այս քաջայաղԹ և մեծագործ դիւցազնը մահէն 32 դար յետոյ սպերճութենէն և փառքէն զուրկ՝ չորս տախտակներու մէջ աչքի առջեւ ունենալ ու համայն մարդկութեան հետ չհնալ նախանի Եգիպտացւոց սրբաւանդական գերագոյն հանձարին վրայ և միանգամայն խմաստունին հետ չգոչել «Ունայնութիւն ունայնութեանց»։

Հնութիւնք ամէն ժամանակ և ամէն տեղ եղած են ջահեր պատմութեան մթին անկիւնները լուսաւորելու համար. այս նըւիրական պաչտօնը կատարած է ու կը կատարէ հետզհետէ Գահիրէի Թանգարանն եւս, որ արժանի է լուրջ և խորին ուսումնասիրութեան. երանի՜ անոր որ միջոց և կարողութիւն ունի այս մեծագոյն հաճոյքը վայելելու։

Քաղաքիս զանազան կէտերէն հայեցքն դէպ ի արեւմտահարաւ ուղղողը կը նչմարէ երեք հսկայ բուրգերն, որ հին ժամանակի մէջ եօԹն հրաչալեաց Թուոյն մէջ կը դըտնուէին։(*)

Ժողովրդեան իբր զբօսավայր կը ծառայէ Խօզպէքիյէի հասարակաց պարտէզը՝ վանդակորմով չրջապատ և ընդարձակ. արուեստական լճակն ու լճակը, գեղեցիկ մարմանդն, աւազաջինծ ուղիները, վարսադեղ ծառերն ու Թուփեր և հեղաչունչ հովը զուարճութիւն կը պարգեւեն ժողովրդեան, որ ամէն երեկոյ կը խառնուի անդ, ուր հասարակաց հանգստեան և զուարճութեան ծառայող ուրիչ միջոցներ եւս կան, ինչպէս սրճարանք, գարեջրատուն, Թատրոն ևն. ամէն երեկոյ արեւն իբր մուտք խոնարհած ժամուն կ'սկսի անգլիական կամ արաբական նուագածութիւնն և կը տեւէ ցկէս գիշեր։

Թարմ և զով օդ ծծելու և զբօսնելու համար հարուստք ուրբաթ և կիւրակէ օրերը ժամ 10-12 կառքով մաւ կուգան մեծ Շուպրայի պողոտան՝ որ հովանաւորեալ է ռատախիտ և բարձր ծառերով. մի եւ նոյն նպատակաւ կ'երթան նաեւ յԱպպասիէ, բայց ոչ այնքան բազմութեամբ։

(Շարունակելի)

Ն. Մ. ԱՂԱՋԱՐՄ

(*) Բուրգերը չինուած են Մեմֆիսի աւերակաց վրայ կանգնեալ և այսօր Կիզէ անուանեալ փոքր քաղաքին մօտ, որ Գահիրէի միացեալ է կամուրջով մը. այս կամուրջի տակէն կը հոսի բուն Նեղոսն՝ լրիկ և անխռով՝ ինչպէս կը վայլէ իբր մեծութեան. երկուստեք ծառազարդ սակայն անյարդար ուղիէ մը անցնելով և կրկին կողմերը տարածեալ մերԹ զմրուխտի պէս կանաչագեղ և մերԹ ոսկեփայլ փունջերով հովմածածան անեզր արտերու ակնապարար տեսարանը վայելելէ յետոյ, կը հասնինք հոյակապ չինուածոց ստորոտը. դոյգ մը ընտիր ձիերու լծեալ կառք մը կրնայ այս փոքրիկ ուղեւորութիւնը կատարել կէս ժամու մէջ։ Կարդացած եմ Աբէսէյէի մէջ Թէ բուրգերու ամենէն մեծը՝ բոլոր աչխարհի վրայ գտնուող զանազան կարգի չինութեանց մէջ բանձրութեան կողմանէ երրորդն է. խարիսխէն մինչեւ գագաթը 140 մեթր է և իւրաքանչիւր ճակատի ստորոտին լայնութիւնը 133 մեթր կը հաչուուի։ Մեծ բուրգը հիւսիսի կողմէն ունի մուտք մ'անձուկ և յոյժ խոնարհ, ուստի կը Թափանցուի իր ծոց. այս անցք զառիվայր է այնպէս որ կարծես սանդուխէ մը վար կ'իջնէ մարդ. այս տեղ ուր կ'աւարտի նրբուղին, այցելուն կրնայ իր գլուխը վեր բառնալ, առանց զայն առաստաղի քարերու զարնելու երկիւղի. 2-3 քայլ դէպ ի յաջ խոտորելէ յետոյ հարկ է մագլցելով ելնել ժայռէ մ'ի վեր, ուստի մարդ ամենամեծ զգուչութեամբ քալելով և դժուարին ու խոնարհ նրբանցքներէ և նրբագաւիԹներէ անցնելով կը բարձրանայ վերնայարկերու սենեակները. յօդուածագիրն ասոնցմէ մին այցելած է, որ էր ըստ բաւականին ընդարձակ և բարձր. միակ կարասին էր կրանիթեայ միջափոր վէմ մը. այս սենեկի որմերուն վրայ այլեւայլ լեզուներով զանազան Թուականներ և անուններ նչանակեալ են։

Բուրգին ներքսակողմն ի տես ելած ժամանակ հարկ է որ այցելուն ի ձեռին ունենայ ճրագ մ'և բնիկ ընկեր մ'իրեն հետ, իբր Թիկնապահ և օգնական. Թէեւ դուրսէն օդ ներմուծելու միջոցներ ի գործ դրուած են, բայց և այնպէս չնչառութեան համար դժուարութիւն կը կրէ մարդ եւ դուրս կ'ելնէ քրտնաթոր եւ հեւասպառ։ Բուրգին գագաթը բարձրանալու համար յամր ընթացք և ուժեղ սրունք կարեւոր են. ահագին մեծութեամբ եւ լաւագոյն կերպիւ կոփուած քարերը գետնի մակերեւոյթէն այնքան բարձր տեղ մ'ո և է եղանակաւ վերցնելու կարող որմնադրաց ճարտարութեան վրայ զարմացած՝ այցելուն հեւ ի հեւ կը չարունակէ ելքն և երբ գագաթը հասնի, որ մի քանի մեթր տարածութեամբ հարթավայր մ'է, և ակնարկ մը յածէ չուրջանակի՝ բազմածաւալ և բազմերեւոյթ տեսարանի մ'ականատես, կը մոռնայ խոնջն ու յոգնութիւն։

Ի ստորեւ մեծ բուրգին կանգնուած է Սփինքսի արձան մը 30 մեթր բարձրութեամբ։ Եգիպտական նախագրութիւն վրայ ասոնց մանրանկարները կը տեսնուին։

Խուֆու կամ Քէօփս Թագաւորը չինել տուած է մեծ բուրգն իրեն գերեզմանի համար, առաւելագոյն հաչուով 3090 և նըւազագոյն հաչուով 2400 տարի յառաջ քան զԹուական Քրիստոսի. այս վերջին հաչիւն ընդունած է Մեծն Նաբօլէոն երբ իւր զօրաց խրախոյս կարդացած է ըսելով «այս բուրգերու գագաթէն քառասուն դարեր ձեզ կը դիտեն»։ Մեծ բուրգի չինութեան աչխատած են 3Օ1,000էն աւելի ստրուկներ, որոց ի վարձ կը տրուէր միայն սոխ և հաց։ Խուֆուի երկու յաջորդք չինել տուեր են երկրորդ և երրորդ բուրգերը. բաց ի նչանակեալ երեքէն՝ 18 մանր բուրգեր եւս կան մի և նոյն տեղն՝ իրարմէ սակաւ ինչ հեռի։

Ե. ՑՈՒՑԱԿ

Պօլսոյ Էէօլէ Ենէրէօ-ոյն Վարժաքաղաքի ... նուիրատուութեան

Չորրորդ ցանկին գումարը, դահեկան 49,972. Միւսիւ ՍԹավրաքի Նիտեւի 1060. Ջիա պէյ (կրկին անգամ) 540. Սերովբէ և Սարգիս էֆ. Կիւլպէնկեան (կրկին անգամ) 540. Խմինէ հանըմ 432. Նազըմ պէյ (պաչտօնեայ ի հեռագրատան) 324. Եաւէր պէյ 324. Միւսիւ Ակլուտի 324. Հաճի Իսմայիլ էֆ. 324. Գէորգ էֆ. Չոնժի ի Կալաց 324. Նազարէթ էֆ. Եաղճեան 225. Տիգրան էֆ. Կիւմիւչկերտան (կրկին անգամ) 216. Բարեպաչտ Ոմն 161. Թէլլալ Ստեփան աղայի ձեռամբ հաւաքեալ 140. Եղաճի Զուլաֆի օղլու 120. Աւաքել էֆ. Փափազեան 108. Տիկին Եօլրու 108. Եփրեմ էֆ. 108. ՍԹավրի գալֆա 108. Գրիգոր էֆ. Աղտէր 108. Շահին էֆ. 108. Գոստաքի էֆ. 108. Հայտար էֆ. 108. Գառնիկ էֆ. Ասատուրեան 108. Գառնիկ էֆ. Յովակիմեան 108. Գառնիկ էֆ. Զալըքեան 108. Քէզաաճի օղլու և Ընկ. 108. Տիգրան էֆ. Եուսուֆեան 108. Յարութիւն էֆ. Թէրզեան 108. Կարապետ էֆ. Գափամաճեան 100. Թադէոս էֆ. Պէկեան 100. Եուվան էֆ. Հաճի Յովակիմ օղլու 80. Կարապետ էֆ. ՄէհԹէրեան 58. Պետրոս էֆ. Յովակիմեան 54. Միհրան էֆ. ՍեԹեան 50. Ուստա Պօտոս Ալեպլսը 50. Միւսիւ Տավիտ Լէոն Ուսփայէլ 50. Տիգրան էֆ. Թօքաթլեան 40. Խաչիկ էֆ. Տէմիրճարուլեան 40. Գէորգ էֆ. Քէլէկեան 40. Գրիգոր էֆ. Քէօմիւրճեան 40. Հաճի Յարութիւն էֆ. Նչանեան 40. Ստեփան էֆ. Գրիգորեան 30. Յարութիւն էֆ. Սահաթճեան 25. Յարութիւն էֆ. Սմսարեան 25. Պալըքճազարլեան էֆ. 25. Յարութիւն էֆ. Խաչբութլեան 25. Լէոն էֆ. Պապաեան 20. Կարապետ էֆ. Փափազեան 20. Յովակիմ էֆ. Մինասեան 20. Միհրան էֆ. Պարտիզպանեան 20. Մագսուտ էֆ. Աղասեան 20. Միւսիւ Գառլի 20. Սարաֆ Եուսուֆ էֆէնտի 20. Պետրոս էֆէնտի փաստաբան 20. Բարեպաչտ Ոմն 20. Գրիգոր էֆ. Գազազ 20. Կարապետ էֆ. Եքմէքճեան 20. Կրոն Փափազեան 20. Մագսուտ Խուտավէրտեան 20. Միւսիւ Տիմիթրի Թօտորի 20. Յակոբ էֆ. Խրաըլեան 20. Խաչիկ էֆ. Թօմայեան 20. Յակոբ էֆ. Քույումճեան 20. ԱրԹաքի էֆ. Մէլիքեան 20. Աբրահամ էֆ. Ֆըրէնկեան 20. Միսաք էֆ. Մինասեան 20. Ճէպրայիլ էֆ. Ֆրէնկեան 20. Սիմոն էֆ. Սիմոնեան 20. Ղազարոս էֆ. Քիւփիւրեան 20. Միհրան էֆ. Սարըեան 20. Մանուկ էֆ. Մանուկեան 20. Ասատուր էֆէնտի Գալֆաեան 20. Ենովք էֆէնտի Ենովքեան 20. Տիկին Իլիաս էֆ. Զայեան 20. Տիկին Նարդուհի Մոսիկեան 54. Օրիորդ Պալթազարեան 20. Նչանեան եղբարք 20. Եազճի Հաճի Իպրահիմ էֆ. 20. Միւսիւ Գարամինիալ 20. Ասատուր էֆ. Արամեան 13 1/2. Մանուէլ էֆ. Մինասեան 10. Հաճի Մանուկ էֆ. 10. Հաճի Քերովբէ էֆ. 10. Յակոբ էֆ. Գրիգորեան 10. Պետրոս էֆ. Յակոբեան 10. Տագէս էֆ. Կարապետեան 10. Հաճի Մարտիրոս էֆ. Փափազեան 10. Ստեփան ՄինԹանճեան 10. Ստեփան Ստեփանեան 10. Գրիգոր ԽէԹիմճեան 10. Մագսուտ Մէրճամէթճեան 10. Մելքոն էֆ. Բէչտիմալճեան 10. Միսաք էֆ. Հաճեան 10. Միւսիւ Բասքալ 10. Սարգիս էֆ. Ֆնտըքեան 10. Ստեփան էֆ. Գրիգորեան 10. Այվազ Ասատուր աղա 10. Մելքոն էֆ. Կիւրճեան 10. Մաթէոս էֆ. Թահթաճեան 10. Միսաք էֆ. Խուտավէրտեան 10. Բիւզանդ էֆ. Քէօչէեան 10. Պօղոս էֆ. Սվաճեան 10. Վարդան էֆ. Պարտիզպանեան 10. Ոմն 9. Եկեղեցւոյս օծման օրը Մկրտիչ էֆ. Ֆրէնկեանի ձեռամբ Թասերէ գոյացեալ 887.

Գանձապետ

չնաւորեան Մասնաժողովոյ

ՄԿՐՏԻՉ ՖՐԷՆԿԵԱՆ

ԷՎԳԱՖԸ ՀԻՒՄԱՅՈՒՆ

Էվգաֆը Հիւմայուն վէքիալէթը ճելիլէսինտէն պէյ ու ֆիւրուխտ օլունաճագ ... (1) ... Խարէճի ... ունմէ Խարէճ մահլուլաթ ...

Էվգաֆը Հիւմայուն վէքիալէթը ճելիլէսինտէն պէյ ... սկէ կիւմէ մահլուլաթ չինասբիլէրի իճարա օլունմագտա օլան աթիւլզքիր մահլուլաթըն մուզայէտէ օլան տէօրթ հաֆթա միւտտէթի իւաննըտան ցինին հաֆթասը օլան իշպու 1301 սենէսի Թէշրինի էվվէլինին 28ինճի բազար էրթէսի կիւնիւնտէն իթիպարէն պիր հաֆթա զարֆընտա Թալիպ օլանլարըն գըյմէթը մուխամմինէլէրինին ԵՕչրինէ միւսավի Թէմինաթ աքչէլէրիլէ պիրապէր խարէճի մէզքիւրէյէ միւրաճաաթ իթմէլէրի լազըմ կէլիւր, պէտէլը մուաճճէլէյէ մահսուսէն ստրէթ վէ սէրիւի գապուլ օլունմայաճագը ցինճի տէֆա օլարագ իլան օլունուր։

3. 15000. — Գալաթասա Օղճը Մուսա մահալլէսինտէ Պայզուշ-Զըյմազ սոգաղընտա Թէբրալիէն 128 մէթրօ արսատէ 8 օտա վէ 2 սուֆա վէ 1 գույու վէ հէհրի 400 ղըշ. քիրալը ախշապ 1 պապ մէնզիլին սիւլիւս հիսսէսի։

. 16666. 41. 35. 47. 45. — Թօբխանէտէ Թօմթօմ մահալլէսինտէ Եէնի-Զարշը ճատտէսինտէ Թէբրալիէն 372 մէթրօ արսատէ հէհրի 650 ղըշ. քիրալը ախշապ ալթը 1 պապ տիւքեանըն 6 հիսսէտէն 1 հիսսէսի։

. 105000. 9. 1 մէնզիլ. 36. 2. խան վէ օտալար. — Կէտիք բաչատէ Էմին Սինան մահալլէսինտէ Ճամիի Չէրիֆ սոգաղընտա Թէբրալիէն 217 մէթրօ արսատէ պէհէրի 2 օտա վէ 1 սուֆատէն միւրէքքէպ հէհրի 500 ղըշ. քիրալը 5 պապ մէնզիլ իլէ մէզքիւր մէնզիլ միւշթէմիլաթընտան 414 մէթրօ արսատէ վէ Փէվգինտէ 18 օտայը միւշթէմիլ վէ հէհրի 690 ղըշ. քի ճէման 1190 ղըշ. քիրալը 5 պապ մէնզիլ վէ Սարը խան տիմէքլէ մարուֆ նիմ քեարկիր խանըն սիւլիւսի։

. 3500. 22. — Փէնտիքէ գուրալընտէ բէաԹիգ Միւսլիհէտտին մահալլէսինտէ Չօրպաճը-Չէշմէսի սոգաղընտա Թէբրալիէն 99 մէթրօ 1 գըթա մէնզիլ արսասը։

. 18000. 12. խան. — Մահմուտ Շէյխ իւլ հարէմ Հիւսէյին աղա մահալլէսինտէ Պօյիւք Տիվարճը Սուլթան չէշմէսի սոգաղընտա 99 մէթրօ արսատէ 2 օտայը միւշթէմիլ հէհրի 60 ղըշ. քիրալը 2 պապ օտա վէ Թահթընտա 80 ղըշ. քիրալը 1 պապ տիւքեանը միւշթէմիլ քեարկիր օտա իլէ տիւքեանըն սիւլիւսի։

. 8000. 41. 26. 43. — Թօմթավլատա Սանայիճի վէ Եամանի սոգադլարընտա Թէբրալիէն 114 մէթրօ արսատէ 5 օտա վէ 2 սուֆա վէ 1 գույույը միւշթէմիլ ախշապ 1 պապ մէնզիլ։

. 10000. 40. 36. — Մահմուտ Շէյխ իւլ հարէմ Հիւսէյին աղա մահալլէսինտէ Տիվարճը սոգաղընտա Թէբրալիէն 93 մէթրօ արսատէ 2 օտա վէ 1 գույու վէ 15 մէթրօ պաղչէյի միւշթէմիլ հէհրի 100 ղըշ. քիրալը ախշապ 1 պապ մէնզիլ։

. 3000. 26. — Պէյօղլընտա Հիւսէյին աղա մահալլէսինտէ Զալըճը սոգաղընտա պէրմուճիպը սէնէտը խազինի 200 ղըշ 1 գըթա մէնզիլ արսասը։

. 7000. 40. — Գասըմ բաչատա Ճամիի քէպիր մահալլէսինտէ Տէրէ-Գաբուսը ճատտէսինտէ Թէբրալիէն 120 մէթրօ արսատէ Փէվգինտէ 3 օտա վէ 1 համամը միւշթէմիլ նիմ քեարկիր վէ սէնէվի 4000 ղըշ. քիրալը 1 պապ պէօրէքճի տիւքեանը կէտիկինին 120 սէհիմ իթիպարը իլէ 20 սէհիմ հիսսէսի։

. 4000. 18. — Քիւչիւք բազարտէ Եավուզ Արսլան մահալլէսինտէ Թիւրպէ սոգաղընտա Թէբրալիէն 30 մէթրօ արսատէ հէհրի 40 ղըշ. քիրալը ախշապ 1 պապ ախօրըն սիւլիւսի։

12000. 31. — Երկատ բազարընտա Գալըճաճը Հասան մահալլէսինտէ Չարշը գաբուսը ճատտէսինտէ Թէբրալիէն 17 մէթրօ արսատէ հէհրի 110 ղըշ. քիրալը ախշապ 1 պապ իսթիպճի տիւքեանըն կէտիկինին սիւլիւսի։

. 35000. 84. 82. 86. — Քիւչիւք բազարտէ Եավուզ Արսլան մահալլէսինտէ Այազմա գաբուսը սոգաղընտա Թէբրալիէն 90 մէթրօ արսատէ հէհրի 480 ղըշ. քիրալը ախշապ 1 պապ ըքմէքճի վէ 1 պապ տէպպաղ վէ 1 պապ գահվէճի տիւքեանլէրինին միւլք մա կէտիկ սիւլիւսի։

. 5500. 41. — Զէնկէլ գարիյէսինտէ Եէնի մահալլէ սոգաղընտա Թէբրալիէն 110 մէթրօ արսատէ 3 օտա վէ 1 սուֆա վէ 80 մէթրօ պաղչէյի միւշթէմիլ 1 պապ ախշապ մէնզիլ։

. 36000. 2. — Գալաթասա Քէմանքէշ մահալլէսինտէ Պօրէս սոգաղընտա Թէբրալիէն 45 մէթրօ արսատէ Փէվգինտէ 7 օտա վէ 1 գույու վէ հէհրի 324 ղըշ. քիրալը նիմ քեարկիր 1 պապ օթէլին նըսֆ հիսսէսի։

. 7500. 19. — Գալաթասա Արապ ճամի մահալլէսինտէ Մահքէմէ սոգաղընտա Թէբրալիէն 45 մէթրօ արսատէ հէհրի 50 ղըշ. քիրալը քեարկիր վէ պիլա հավա 1 պապ տիւքեանըն սիւլիւսի։

. 4000. 26. 24. — Գասըմ բաչատա Ճամիի քէպիր մահալլէսինտէ Չէօբճիլէր սոգաղընտա Փէվգինտէ 2 օտայը միւշթէմիլ Թէբրալիէն 129 մէթրօ 1 գըթա մաղազա կէտիկինին 3 հիսսէտէն 1 հիսսէսի։

. 2000. 7. — Զէնկէլ գարիյէսինտէ Բաղըր գայըղը իսկէլէսինտէ Թէբրալիէն 22 մէթրօ արսատէ հէհրի 30 ղըշ. քիրալը ախշապ 1 պապ տուլախանէ տիւքեանընըն նըսֆ հիսսէսի։

. 3150. 24. 22. — Իւսկիւտարտա Տավուտ բաչա մահալլէսինտէ Պէօյիւք Համամ սոգաղընտա Թէբրալիէն 114 մէթրօ արսատէ 4 օտա քէպիր վէ սաղիր 2 գույու 3350 վէ սէնէվի 3000 ղըշ. քիրալը 1 գըթա պօսթան կէտիկինին 120 սէհիմտէն 8 սէհիմի վէ 1 սէհիմին րուպը սէհիմ հիսսէսի։

. 4166. 109. — Իւսկիւտարտա Սիւլէյման աղա մահալլէսինտէ Գարաճա Ահմէտ ճատտէսինտէ Թէբրալիէն 24 մէթրօ արսատէ հէհրի 200 ղըշ. քիրալը 1 պապ քեարկիր գասսապ տիւքեանը կէտիկինին 120 սէհիմտէն 20 սէհիմի։

(1) Ճիւմլէլէրին պաչլարընտաքի հիզասընտա պուլունան րագգամլար մահլուլաթըն նումէրօլարընը, լէքինճի հիզատաքիլէր գըյմէթը մուխամմինէլէրի, վէ իւչիւնճիւ հիզատաքիլէր՝ պէտէլը միւզայէտէլէրինի սիւլ տիրմէքտէ տիրլէր։

ԻԼԱՆ

ՊԱԶԱՐ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Նիզամիյէ Էլպիսէ անպարընա Թաբիլեր գարարընտան իթիպարէն եւմի պիր կիւնտէ եւմի պէչ պին մէթրօսը վէ եւմի պիրինճի կիւնտէն իթիպարէն հէր հաֆթա օն պին մէթրօսը Թեսլիմ օլունարագ օն իքի հաֆթա խիթամընտա արդասը ալընմագ վէ սուբէթլէրինին Թէրգիմէնտէ ագչէսինին նըսֆը բէշին վէ նըսֆը տիկէրի եւմի պիր կիւն միւրուրընտէ սիմ մէճիտիյէ օն տօգուզ ղուրուշա օլարագ վէրիլմէք վէ Թէքմինամ օլմագ իւզրէ միւԹէահիտ նիզամիյէ խազինէսինէ իւչ պին լիրա տէբօզիթօ վէրմէք վէ չայէտ կիւնի կիւնիւնէ իֆաի Թէահիտ իտէմէզ իսէ, մէզքիւր իւչ պին լիրա Թազմինամ օլարագ խազինէի մէզքիւրէ իրատ գայտ իտիլմէք վէ րէսմը կէօմրիւկի իլէ անպարա Թէսլիմինէ գատար քըաֆֆէի մէսարիֆ միւԹէահիտէ այիտ օլմագ վէ իԹԹիխազ օլունան նիւմունէ վէ էվսաֆըննա Թէմամը իլէ մուտապըգ օլարագ ալընմագ չարԹը իլէ միւպայէա օլունմագ իւզրէ մէվզը միւնագասայա գօնուլմուչ օլան եւմի էլլի պին մէթրօ լաճիվէրտ ինկիլիզ Թէրրա նէֆտէ չուհասընըն պէհէր մէթրօսը օն սէքիզ ղուրուչ պէչ բարայա օլարագ Թալիպի Էօճէսինտէ օլուպ Թէրինի սանիի րումինին օն պիրինճի բազար էրթէսի կիւնիւ գատար պէհէր կիւն միւնագասասը պիլ իճրա մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաԹիի վէրիլէճէյինտէն, իԹաալպինա Թալիպ վէ օն իքինճի սալը կիւնի եւլէտէ պէչ Թէնզիլինէ բաղլըպ պուլունանլէրին մազամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

7 Թէշրինի սանի 1885

1—3

«...րիչ ազգերու պարսաւանքէն, որք Աւստրիոյ չափ պէտք չունին հաւանելու Պիզմարք Իշխանի ամեն ըրածներուն ։ Հետեւապէս, անմեղ անձերու կրել տրուած անարդարութեանց մասին բողոքի անհամար յոյժ ողբալի պատմութիւններ լսելէ յետոյ, պաշտօնական տեղեկութիւն ունենալու համար դիմեցի ի Քրաքով, Լէմպէրկ և Փոզէն հաստատեալ խնամատար մասնախմբոց ։ Լէմպէրկի և Փոզէնի մասնախմբոց տեղեկագիրք դեռ չհասան առ իս. Բայց Քրաքովի մասնախմբէն հետեւեալ իրողութիւններն ստացած եմ ։

«Մինչեւ ցարդ աւելի քան երկու հազար աւստրիացի հպատակք հրաման ստացած են Բրուսիայէն մեկնելու, և անոնց մեծագոյն մասն արդէն մեկնած են։ Արտաքսմանց վճռոյն վրայ իւր վիճակագրերն հաղորդելով Խորհրդարանին, Բաքնոքի կոմսն հաշուած էր միայն հոկտ. 15էն առաջ կատարուած արտաքսումներն, անտես ընելով սա իրողութիւն թէ, արտաքսելոց շատեր Նոյմ. 1էն առաջ մեկնելու չէին։ Ոմանք յիրաւի առաջիկայ ապրիլ 1ին միայն մեկնելու հրաման ունին։ Արդէն Քրաքով հասած աքսորեալք են հողագործք, հանքագործք, ջաղացպանք, պարտիզպանք, կառապանք և արհեստաւորք։ Շատեր ի նոցանէ պաշտպանեալ են և ոմանք այնքան երկար ժամանակ Բրուսիա մնացած են, որ հազիւ կրնան խօսիլ բոլոներէն։ Կայ ծերունի ամոլ մը, այր և կին, ութսուն երկու տարու, որք 40 տարիէ հետէ կը բնակէին Փոզէնի Դքսութեան մէջ, և ուրիշ շատեր Բրուսիոյ [illegible] 15–20 ական տարիներէ հետէ։ Անոնցմէ ոմանք հող գնած էին, զոր արժէքին մէկ քառորդէն պակաս գնով վաճառել պարտաւորեցան երբ արտաքսման հրամանագիրն ստացան։ Ուրիշներ պարտաւորեցան թողուլ գործիքներ, տնակներ, արհեստական նիւթեր և առնելիքներ՝ առաւել ևս աննպաստ պայմաններով։

«Աքսորելոց ոմանց նկատմամբ մասնաւորապէս շատ անգութ եղած են բրուսիական իշխանութիւնք։ Այր մը և կին մը իրենց միակ զաւակը կորուսած էին նոյն օրն իսկ յորում պարտէին դուրս ելնել երկրէն, և ստիպուեցան փութալ նոյն օրը թաղել զայն, որովհետեւ 24 ժամու օրանձնում մը չէին կրնար ստանալ ։ — Ծնելու մօտ կին մը պարտաւորեցին հետիոտն մեկնելու երկրէն, և ճամբան կատարեցաւ ծննդաբերութիւնն ։— Ուրիշ կին մը որ զաւակ բերելու վրայ էր՝ թոյլտուութիւն ստացաւ մնալու քիչ մը եւս, բայց ի զուր աղաչեց որ իւր ամուսինն եւս նոյն միջոցին իրեն քով մնար։ Այրն ստիպուեցաւ նոյն տագնապալից վայրկենին թողուլ զ՚իւր կին և զաւակ ։ — 70 ամեայ ծերունի մը, որ բովանդակ ձախակողմն անդամալոյծ էր, արտաքսելոց մէջ կը գտնուէր, թէեւ ա՛յն աստիճան կատարելապէս բրուսիացի մ՚էր եղած որ մոռցած էր բոլոներէն լեզուն իսկ ։

«Քրաքովի Նպաստամատոյց մասնախումբն արտաքսելոց՝ կ՚երաշխաւորէ ճշտութիւն այս իրողութեանց, և կ՚իմացնէ թէ այս վայրկենիս կան աւելի քան 1,500 արտաքսեալք, որք Բրուսիոյ և Ռուսիոյ սահմանաց վրայ համախմբեալ չուարեալ մնացած են, զի չունին թուղթեր ապացուցանող իրենց ռուսական հպատակութիւնը, մինչ Բրուսիոյ իշխանութիւններն ալ կը մերժեն նկատել զանոնք բրուսիացի հպատակներ։ Այսպէս, ո՛չ ռուս կառավարութիւնն իւր հողը կ՚ընդունի զանոնք, ո՛չ Բրուսիոյ կառավարութիւնը։

«Մասնախումբը միջազգային օրինաց վրայ գերմանացի մեծանուն հեղինակաց կարծիքները կը յիշէ, օրինակի համար՝ Հէֆֆդէրի և Պլունչլիի, ապացուցանելու համար թէ անխտիր օտարազգեաց խմբովին արտաքսմունք հակառակ են ազգաց օրէնքին ու համերաշխութեան, և թէ, ի մասնաւորի, այնպիսի արտաքսմունք հակառակ են 1871 ի գերմանական Սահմանադրութեան, որ օտարազգիներն երկրէն արտաքսելու իշխանութիւն կուտայ Դաշնակցային Խորհրդոյն միայն, և ո՛չ թէ Բրուսիական կառավարութեան ։

«Զի արդ՝ և լինի, հազարաւոր օտարազգիներ իրենց բազմամեայ բնակավայրերէն ու զբաղումներէն զրկելով երկրէն վանելու իրաւունքը, զոր ինքն իրեն տուած է Պիզմարք Իշխանն, այնպիսի քմահաճոյք մ՚է, որ առջեւ բոլորովին լուռ չի կրնար կենալ Եւրոպա։ Արդի Եւրոպիոյ պատմութեան մէջ չիք օրինակ այնպիսի անագորոյն և անխելք գործի. զի ուրիշ կերպ չենք կրնար անուանել այս խեղճ Բոլոնացւոց դէմ եղած տնօրինութիւնն. և որովհետեւ արտաքսելոց մեծագոյն մասն աղքատ մարդիկ են, իրենց ձայնը լսելի ընել տալու անկարող, առաւել ևս հարկաւոր է որ նոցա տառապանաց վշտակցող բողոքոյ ձայն մը բարձրացնեն ։ »

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Քաղաքական Ժողովն իւր շաբաթական նիստն ըրաւ երէկ ի Պատրիարքարան, ատենապետութեամբ Վսեմ. Գ. Նորատունկեան էֆէնտիի, և զբաղեցաւ յարաբերական, գաւառական և կեդրոնական Սնտուկի վերաբերեալ ելմտական խնդիրներով։

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն ապաքինած լինելով, Նախագահեց նստին։

Որոշմամբ Կրօնական Ժողովոյ, Ակնայ Գաւառական Ժողովին հրահանգ ղրկուեցաւ որպէս զի փութայ վիճակին առաջնորդի ընտրութեան ձեռնարկել։ Նմանօրինակ հրահանգներ պիտի ղրկուին նաեւ բոլոր այն գաւառաց որք առաջնորդէ զուրկ կը գտնուին, վասն զի վերջերս Բ. Դուռն ի Պատրիարքարան հասած պաշտօնագիր մը կը յայտնէր թէ գաւառք պէտք չէ որ երկար ժամանակ առաջնորդական տեղապահներու ձեռամբ կառավարուին, ըստ որում այս վերջնոց պաշտօնն է վիճակին ժողովները կազմելով, առաջնորդական ընտրութիւն կատարել տալ անմիջապէս։

Ուսումնական Խորհրդոյ Թ. նիստը տեղի ունեցաւ երէկ ի Մատենադարան Ղալաթիոյ, եւ հետեւեալ տնօրինութիւնք եղան.

1. Նորակազմ Օժանդակ Մասնախումբն խանդիստ մ՚ընելով Ուսումն. Խորհրդոյ հետ, իւր պաշտօնին նկատմամբ հարկ եղած հրահանգներն ստացաւ և գործի ձեռնարկեց։

2. Որոշուեցաւ Կրօնական Ժողովոյ հաղորդել Բերայի ազգ. վարժարանաց Տեսչութեան նկատմամբ կրօն. Ժողովոյ կողմէ Ուսումն. Խորհրդոյ եղած դիտողութեան ի պատասխան, Բերայի Հոգաբարձութեան տուած բացատրութիւններն.

Յիշեալ Հոգաբարձութիւնը նոյն բացատրութեան գրով կը յայտարարէ թէ խնդրոյ նիւթ եղած Տեսչութիւնը գոյութիւն ունեցած չէ ։

3. Օրթագիւղի, Պէշիկթաշի, Եէնի-Գաբուի և Սամաթիոյ Նոր Թաղի Թաղ. Խորհուրդք իրենց վարժարանաց Հոգաբարձութիւններն ընտրած և տեղեկագրած լինելով՝ նոյն ընտրութիւնք օրինաւոր դատուելով վաւերացան .

Անդամք Հոգաբարձութեան Օրթագիւղ

Գասպար	էֆ.	Նէմցէեան
Գէորգ	»	Շնորհքեան
Մարտիկ	»	Պապազեան
Յովսէփ	»	Եուսուֆեան

Անդամք Հոգաբարձութեան Պէշիկթաշ

Վարդան	էֆ.	Պալիկեան
Մարտիրոս	»	Այվազեան
Մագսուտ	»	Խրիստամէքրտեան
Տրդատ	պէյ	Տատեան
Անդրանիկ	էֆ.	Գալէմճեան

Անդամք Հոգաբարձութեան Եէնի-Գաբու

Մանուէլ	էֆ.	Պէշիրեան
Միհրան	»	Կեսարեան
Յովհաննէս	»	Արամեան
Ստեփան	»	Թագւորեան
Տիգրան	»	Ալլահվէրտեան

Անդամք Հոգաբարձութեան Սամաթիոյ

Պետրոս	էֆ.	Գրիգորեան
Կոքերնիկ	»	Քէրէստէճեան
Անտոն	»	Համբարձումեան
[illegible]	»	Քէրէստէճեան
Արշակ	»	Քիրէճեան

Բաց ասոնցմէ Խորհուրդն զբաղեցաւ կարգ մ՚ընթացիկ խնդիրներով։

Յաջորդ նիստը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ ուրբաթ օր։

Ուսումն. Խորհրդոյ Օժանդակ Մասնախումբն պիտի գումարի այս կիրակէ ժամ 8ին ի Խորհրդարան Ղալաթիոյ։

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն հրաւիրեալ է հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մատուցանել վաղ առաւօտ, Պալատու Ս. Հրեշտակապետ եկեղեցին, որոյ տօնախմբութիւնն է։

Կը խնդրուի մեզնէ ծանուցանել թէ, երկու տարիէ հետէ ի Գում-գափու Պատրիարքարանի փողոցի անկիւնը, թիւ 18 տան մէջ հաստատեալ «Թիւլպէնտճեան Մանկավարժական Երկսեռ Վարժարանը» բոլորովին նոր և աւելի բարւոք ուղղութիւն մ՚ստացած է, քաջալերեալ այն համակրական ցոյցերէ զորս Տնօրինութիւնն կը վայելէ Գում-գափուի և մօտակայ թաղերու ազնիւ ընտանեաց կողմէ որոց զաւակունք յիշեալ վարժարանը կը յաճախեն ։

ՄԱՍԻՍ

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

9 Նոյեմբեր

ԱԶԳ. ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ Ազգային ժողովոյ Նոյեմբեր 1ի նիստը ։
ԼԵԶՈՒԱԲԱՆԱԿԱՆ Բառգիրքներու առթիւ ՆՈՐԱՅՐ Ն. ԲԻՒԶԱՆԴԱՑԻ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ Պիրմանիա ՀԱՍԿԱՔԱՂ
ԱՌՈՂՋԱԲԱՆԱԿԱՆ Դիւրահասկանալի դասեր գործնական առողջաբանութեան վրայ.—Պարզողութիւն (Դաս Գ) ՏՕՔԹ. Ռ. ՌՕՊԷՆՍՕՆ
ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԱԿԱՆ Գերմանիա և Ալզաս-Լորէն (Ֆրանսերէնէն նմանողութիւն) Լ. Բ.
ՆՈՐԱՎԷՊ Պերճ մը Սօլանժ. (Ցանիա-Ռուժ). Թարգմ. Տ. ՁՕՊԱՆԵԱՆ
ՋԱՆԱԶԱՆՔ Մարդկային աչերէ մանեակ մը (Թ.Ա.Ն) Անգլիացի ձկնորսաց աւելորդապաշտութիւնները (ԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ)
ՄԱՍԻՍԻ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ. Մ. ՆՈՐԱՏՈՒՆԿԵԱՆ
ՔԱՂՈՒԱԾ ՇԱԲ. ԼՐՈՑ Արտաքին, Ներքին, Ազգային

Հրատարակեցաւ ԹՇՈՒԱՌՆերու պատկերազարդ նոր տպագրութեան Դ. տետրն։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

Երէկ իրիկուն և այս առաւօտ Հաւաս հետեւեալ հեռագրերն հաղորդած է մեզ սերպօ-պուլկարական պատերազմին նկատմամբ .

ՍԼԻՎՆԻՑԱՅԻ ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏԸ

Պելկրատ, 19 Նոյմ. — Անհիմն (·) են Սոֆիայէն Վիէննայի լրագրաց ղրկուած այն լուրերը թէ Նոյեմ. 17ին սերպ զօրքերն Սլիվնիցայի վրայ յարձակեր և ետ մղուեր են ։

Պուլկարք այդ օրն յարձակեցան սերպ բանակին ձախ թեւին վրայ, և թանձր մառախուղի մը շնորհիւ յաջողեցան մօտենալ նորա գծին, այլ կատաղի կռուէ մը յետոյ ետ մղուեցան ։

Նոյն օր, սերպ բանակին աջ թեւն յարձակեցաւ Պուլկարաց պատնէշներուն վրայ ի Սլավինիցէ և զայնս վանեց իրենց յառաջացեալ դիրքերէն ։ — Այս երկու կռուոց մէջ Սերպերու կորուստը կը հասնին 100 մեռեալի և 300 վիրաւորի ։

Երէկ առաւօտ, հետազօտութիւն մ՚ըրաւ Սլիվնիցէի կողմերը ։ Երկու ժամու կռուէ մը յետոյ, Սերպք իրենց դիրքերը վերադարձան ։

Նոյնպէս երէկ, գնդապետ Թոփալովիչ, երկու գունդերով, Պրէզնիքի և Բէզնիքի միջեւ յաղթեց երկու պուլկար վաշտերու, որք փորձած էին կողմնակի զարնել զինքն։ Պուլկարներն հարիւր չափ մեռեալ ու վիրաւոր և վաթսուն գերի թողուցին ։

Սոֆիա, 19 Նոյմ. — Սերպք այս առաւօտ յարձակեցան Պուլկարաց աջ թեւին վրայ ի Սլիվնիցա, այլ յետս մղուեցան. վերսկսան նաև իրենց յարձակումն կեդրոնին և աջ թեւին վրայ, այլ առանց արդիւնքի ։ Գիշերը վերջ տուաւ ճակատամարտին ։ Վճռական մարտ մը կ՚սպասուի վաղը ։

ՍԵՐՊՔ ՅԵՏՍ ՄՂԵԱԼ

Պելկրատ, 20 Նոյ. — Ամսոյս 18ին, սերպ զօրքերն յարձակեցան Սլիվնիցայի ամրացեալ դիրքերուն վրայ. այլ յետս մղուեցան։ Օդին գէշութեան պատճառաւ՝ կարելի չեղաւ անմիջապէս վերսկսիլ յարձակումը ։

ՊՈՒԼԿԱՐՔ ԿԸ ՅԱՐՁԱԿԻՆ

Փարիզ, 20 Նոյ. — Սոֆիայէն եկած տեղեկութեանց համաձայն, երէկուընէ ի վեր ճակատամարտ մը սկսած է. Պուլկարներն են որ նախայարձակ եղած են ։ Ճակատամարտը շատ կատաղի և մահացու եղած է ։ Պուլկարք այսօր պիտի վերսկսին յարձակումը ։

Վիէննա, 20 Նոյ. — Վիտինի պուլկար հրամանատարն հրաժարեցաւ Դանուբի վրայ նաւարկութիւնն արգիլելու խորհրդէն. (Այս ուրեմն չէ ստուգուած Վիէննայի թերթի մը այն լուր թէ Վիտին ինկած է ։)

Պելկրատ, 20 Նոյ. — Արտաքին գործոց Նախարար Պ. Կարաշանին Բիրոդ գնաց՝ խորհրդակցելու համար Միլան Թագաւորին հետ ։ (Հաւանօրէն զինադադարի առաջարկին կամ Աղեքսանդր Իշխանի «հնազանդութեան» վրայ։)

ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴ

Դեսպանախորհրդոյ այս հինգշաբթի աւուր նստին մէջ, Նախագահը՝ Սայիտ փաշա՝ նախ և առաջ ժողովին հաղորդեր է Աղեքսանդր Իշխանի վերջին հեռագիրն՝ ուղղեալ առ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն, որով սա կը յայտնէ իւր հնազանդութիւնն առ կայս. կառավարութիւնն և պուլկարական զօրքերը փութով Արեւելեան Ռումելիէն հեռացնելու յօժարութիւնը ։

Այս անմիջապէս վիճաբանութիւնք սկսեր են հետեւեալ երեք գլխաւոր կէտերու վրայ, որք խորհրդակցութեան առարկայ եղած էին արդէն նախորդ նիստերու մէջ ։

1. Օսմանեան արտասովոր պատուիրակ մը ղրկել յԱրեւելեան Ռումելի, պաշտօն ունենալով ժողովրդեան ծանուցանել իրաց նախկին վիճակի վերահաստատումն և առժամապէս կառավարել գաւառն մինչեւ որ վերջնապէս կառավարիչ մը կարգուի ։

Այս արտասովոր պատուիրակ պիտի անուանի Բ. Դրան կողմէ, հաւանութեամբ Մեծ Տէրութեանց ։

2. Միջազգային Յանձնախումբ մը կարգել որ Արեւելեան Ռումելի պիտի երթայ գաւառին քաղաքական կացութիւնն ուսումնասիրելու և Կազմական Կանոնագրոյն բարեփոխումն առաջարկելու համար, եթէ հարկ տեսնուի ։

3. Վերջնապէս որոշել պուլկար Իշխանապետութեան հարկն և ինքնօրէն Դաւառի տարեկան հարկի անխախտ վճարման միջոցներն ։

Կըսուի նաեւ թէ օսմանեան պատուիրակք առաջարկեր են Արեւելեան Ռումելիի հարաւային-արեւմտեան կողմ սահմանագլուխը ճշդել, որպէս զի այդ գաւառէն անջատուին Հառօտըի խալամ գիւղերն, զորս միացուցած է Պէրլինի Դաշնագիրն և որք անընդհատ վէճի նիւթ են ։

Բոլոր այս կէտերու վրայ բոլոր պատուիրակք համաձայնած լինելով, յաջորդ նիստերուն մէջ (երէկ և այսօր) պիտի վիճաբանէին մի միայն գործադրութեան եղանակին և մանրամասնութեանց վրայ ։

* *

Դեսպանախորհրդոյ եօթներորդ նիստը տեղի ունեցաւ երէկ և տեւեց մինչեւ գիշերուան ժամ 3 ։ Այս նիստին մէջ մի միայն նախորդ նստի ատենագրութիւնք կարդացուելով վաւերացան։ Դեսպանախորհուրդն ութերորդ անգամ լինելով այսօր վերստին պիտի գումարի և կը յուսացուի թէ վերջին նիստը պիտի լինի այս։ Եւրոպական պատուիրակք և Վսեմ. Սէրվէր փաշա երէկ գիշեր ժամը 3ին մեկնեցան, իսկ Վսեմ. Նախագահը բաւական ժամանակ մնաց աշխատելու և ուշ ատեն մեկնեցաւ ։

Դեսպանախորհուրդն՝ Աղեքսանդր Իշխանին առ Բ. Դուռն ուղղած վերջին հեռագրոյն վրայ, ընդունելով պատուիրակի մը [illegible] առաջարկն, որոշեց զայն ղրկելէ առաջ պատուաւոր անձերէ բաղկացեալ առժամեայ քննիչ յանձնախումբ մը ղրկել յԱրեւելեան Ռումելի ։

ՀՆԱԶԱՆԴՈՒԹԻՒՆ ԱՂԵՔՍԱՆԴՐ ԻՇԽԱՆԻՆ

Աղեքսանդր Իշխանին հեռագիրն, զոր յիշեցինք վերեւ, պատասխան մ՚է Բ. Դրան վերջին ծանուցագրոյն որ կ՚ազդարարէր թէ սերպիական պատերազմը Պուլկարաց յեղափոխական շարժման արդիւնքը լինելով, անոր բոլոր պատասխանատուութիւնն Իշխանին վրայ կը ծանրանայ ։ Թէ, հետեւաբար, եթէ իշխանն հնազանդութիւն յայտնելով, իւր զօրաց հետ հեռանայ Արեւելեան Ռումելիէն, հաստատելով այսու իրաց նախկին վիճակն, յայնժամ միայն Թուրքիա կրնայ ձեռք առնուլ հարկ եղած միջոցները ։

Արդ, Աղեքսանդր իշխանի վերջին հեռագիրն պատասխան մ՚է այս ազդարարութեան, որով Ն. Բարձրութիւնը կը յայտնէ թէ կատարելապէս կը հպատակի Վեհ. Սուլթանի կառավարութեան և պատրաստ է իւր բանակին հետ մեկնիլ Արեւելեան Ռումելիէն ։

Իշխանը միանգամայն կը խնդրէ որ կուսակալ մը ղրկուի յԱրեւելեան Ռումելի, հետն ունենալով պէտք եղած թուով զինուորական զօրութիւն և կը յարէ թէ ադոնք պիտի ընդունուին առանց որ և է ընդդիմութեան և եթէ քանի մը սակաւաթիւ անձինք իսկ գտնուին ընդդիմացող, Կայս. Կառավարութիւնն ազատ է զանոնք պատժելու ։

Իշխանը կը յարէ թէ իրեն հետ համայն Պուլկարք իրենց հպատակութիւնը կը յայտնեն առ Վեհ. Սուլթանն, և կը յուսան թէ Օսմանեան Վեհափառն չպիտի ուզէ որ Պուլկարիա, որ Թուրքիոյ հողի մի մասն կը կազմէ ։ յարձակում կրէ և գրաւուի Սերպերէն։

Աւելորդ է ըսել թէ այս հեռագիր որքա՛ն լաւ տպաւորութիւն ըրած է օսմանեան քաղաքական ակմբոց մէջ և Թուրքիոյ բոլոր բարեկամաց համար ։ Վեհ. Սուլթանը զայն ստանալով, բարեհաճեր է Մեծ-Եպարքոս Քեամիլ փաշայի միջոցաւ իւր բարձր գոհունակութիւնն յայտնել առ օսմ. Նախարարս այն նպաստաւոր երեւոյթին համար զոր այս կերպով կ՚ստանայ պուլկարական խնդիրն ։

Նախարարաց Խորհուրդն իւր հինգշաբթի աւուր նստին մէջ զբաղեցաւ Աղեքսանդր Իշխանին տրուելիք պատասխանի խնդրովը. Թէեւ տակաւին յայտնի չէ կայս. կառավարութեան վերջնական որոշումը, սակայն առ հասարակ կը կարծուի թէ, Պուլկարիոյ Իշխանին այս բացարձակ հնազանդութեան արտայայտութեան վրայ, կայս. կառավարութիւնը կը միտի առաքել յԱրեւելեան Ռումելի օսմանեան ոստիկան զօրքեր, որոցմէ վեց վաշտ պատրաստ կը գտնուին արդէն Ադրիանուպոլսոյ մէջ ։ Այս ոստիկան զօրաց պիտի ընկերանայ օսմանեան պատուիրակ մը որ առժամապէս պիտի կառավարէ երկիրն ։

Պուլկարիոյ Արտաքին գործոց տնօրէն Պ. Ջանոֆ հետեւեալ հեռագիրն ուղղած է Արտաքին գործոց Նախարար Վսեմ. Սայիտ փաշայի.

ՍՈՖԻԱ, 4/16 Նոյեմ.

Պուլկարիա առանձնաշնորհեալ իշխանապետութիւն մը լինելով, ըստ որում իրեն սահմանակից կառավարութեան մը դէմ պատերազմ չկրնար հրատարակել և հետեւաբար ինքզինքը պաշտպանելու միջոցներէն զրկուած է, Սերպիացիք օգուտ քաղելով այս առիթէն սահմանագլուխն անցած են և այժմ Սոֆիայի առջեւ կը գտնուին ։

Աղեքսանդր իշխանն՝ որ պատերազմի դաշտին վրայ կը գտնուի, ինձ յանձնարարեց խնդրել Ձեր Վսեմութենէն որպէս զի իւր թէ՛ առ Վեհ Սուլթանն և թէ՛ առ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն ուղղած հեռագրերուն պատասխանելու շնորհն ընել բարեհաճիք։

Ծանուցանելով զայս, Ձեր Վսեմութեան պատասխանին կ՚սպասեմ, նկատելով որ ըստ Ա. յօդուածի Պէրլինի Դաշնագրոյն, առանձնաշնորհեալ իշխանապետութիւնք չեն կարող իրենց թշնամեաց հետ ուղղակի բանակցութեան մտնել ։

ՋԱՆՈՖ

ԱՌԱՋԱՐԿ ԶԻՆԱԴԱԴԱՐԻ

Այս աւուր Թուրքէի մէջ կը կարդանք.

Վերջապէս, Աղեքսանդր Իշխանին վերջին հեռագրոյն վրայ, ռումելիական խնդիրն իւր նախկին վիճակն ստացած է պաշտօնապէս։

Մեր մասնաւոր տեղեկութեանց նայելով, Բ. Դուռը մտադիր է հրաւիրել զՍերպիա որպէս զի զինադադար ընէ ։

Կը յուսանք թէ Միլան Թագաւորի կառավարութիւնն՝ որ նախապէս թէ՛ Բ. Դրան և թէ՛ բոլոր մեծ Տէրութեանց ծանոյց թէ իւր այս ընթացքով Օսմանեան կառավարութեան դէմ ո և է թշնամական նպատակ չունի, պիտի ընդունի Բ. Դրան այս հրաւէրն և այսու պիտի ջանայ կայս. կառավարութեան համակրանքն գրաւել ։

Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն երէկ կէսօրէն յետոյ աւստրիական Դեսպանատունն երթալով տեսակցեցաւ Պ. Քալիչէի հետ ։

Թուրքէ կը ծանուցանէ թէ երկաթուղեաց գծերու Ընկերութիւնը կայս. կառավարութենէն վնասուց հատուցում կը պահանջէ ըստ որում Արեւելեան Ռումելիի վերջին դէպքերուն առթիւ աշխատութիւնք դադրած են ։ Ընկերութեան այս պահանջումը կը յենու պայմանագրին այն յօդուածին վրայ որ կը տրամադրէ թէ, երբ աշխատութիւնք հարկեցուցիչ պատճառներով դադրին, կայս. կառավարութիւնը պիտի տուժէ այդ վնասն ։ Կը յիշուի թէ այդ և նմանօրինակ քանի մը յօդուածներ՝ որք բոլորովին կը վնասեն կայս. կառավարութեան, Հանրօգուտ շինութեանց նախորդ Նախարար Րաջիֆ փաշայի շնորհիւ դրուած են պայմանագրոյն մէջ ։

Երերուն Պարտուց յարդարման Յանձնաժողովը պաշտօնական ազդով մը կը ծանուցանէ թէ նոր արժէթուղթք տպագրութեան յանձնուած լինելով, ամսականի եւ այլ պահանջից փոխարէն [illegible] ունեցող անձինք կը հրաւիրուին որոշեալ պաշտօնատուններն երթալ և վաւերացնել տալ զանոնք ։ Այն պահանջատերք եւս որք տակաւին [illegible] չեն ստացած, կը հրաւիրուին նմանապէս որոշեալ պաշտօնատանց դիմելով ստանալ զայնս ։

Օսմանեան Կայս. Պանքայի ընդհանուր քննիչ Պ. Սմայթ նախընթաց իրիկուն ճաշկերոյթ մը տուաւ ի պատիւ Լոնտրայի օսմանեան նորընտիր դեսպան Րուսթէմ փաշայի ։ Հրաւիրելոց մէջ կը գտնուէր նաեւ անգլ. դեսպան Սըր Հուայթ ։

Իզմիրի մէջ, կուսակալ Խալիլ Րիֆաթ փաշայի նախագահութեամբ յանձնախումբ մը կազմուեր է ի նպաստ կայս. բանակին նուէրներ հաւաքելու համար։

Պաղտատի Նաքիպ-իւլ-էշրէֆ Սէյյտ Սէլման էֆէնտի՝ որ Վեհ. Սուլթանին հիւր կը գտնուի ի Կ. Պոլիս՝ հեռագրած է իւր ներկայացուցչաց որ ի Պասրա, Իրաք, Նէճէ և Արաբիոյ այլ և այլ կողմերն, որպէս զի հանգանակութիւններ բացուին ։ Ամենուրեք համակրալից ընդունելութիւն գտած է Սէլման էֆէնտիի այս հայրենասիրական առաջարկ, և պատասխաններ հասած են թէ ընդ փոյթ ձիեր պիտի ղրկուին բանակին գործածութեան համար ։

Ժամանակէ մ՚ի վեր Պուլկարիոյ և Արեւելեան Ռումելիի մէջ մեծ քանակութեամբ անգլիական ոսկիներ շրջաբերութեան հանուած են, մինչ րուպլիներն հետզհետէ անհետանալ կ՚սկսին ։

Գահիրէէն կը գրեն թէ խտիվական հրամանի մը համեմատ, եգիպտական 200,000 ոսկի պիտի կոխուին ի Պէրլին։ Սըր Տրըմնտ Ուոլֆ Նէղոսն ի վեր չպիտի յառաջանայ, Անգլիոյ երեսփոխանական ընտրութեանց արդիւնքը չիմացած ։

Գահիրէէ երեւելի արաբք կը պատրաստուին փառաւոր ընդունելութիւն մ՚ընել Ղազի Ահմէտ Մուխթար փաշայի ։

Մէհմէտ Բէհլիվանի աւազակախումբը շաբթուս սկիզբը Կէմէչիկի մօտ Պազար-Եէնիքէօյ կոչուած գիւղը մտնելով, տեղւոյն երեւելիներէն Ստեփան Պալթայեանի տունը գնացեր և տանուտէրը, կինն ու զաւակը բռնելով լեռ տարեր են ։ Պալթաեանի ազգականք և բարեկամք խեղճին ունեցած ինչքը վաճառելով, գոյացած գումարը Մէհմէտ Բէհլիվանի խրկեր են որ հաճեր է արձակել իւր երեք գերիները, թէև տրուած գումար չէր հաւասարէր իւր պահանջած փրկանքին ։

Իտալական նաւակատան վարչութիւնը կը խնդրէ մեզնէ ծանուցանել թէ այսօրուընէ սկսեալ Վառնայի թղթատարը պիտի մեկնի ամեն շաբաթ և երեքշաբթի օր միջօրէէ ժամ 2ին և պարզ կամ յանձնարարեալ նամակները պիտի ընդունուին մինչեւ ժամ 1·30 — Պուլկարիա ղրկուելիք դրամածրարները կ՚ընդունուին մինչեւ ժամ 11 30 ։

Երէկ գիշեր, Իւսկիւտար Իճատիէի մէջ, անծանօթ ձեռքեր կազի մէջ թաթախեալ դիւրավառ նիւթեր զետեղած էին Գրասէրեան Գաբրիէլ էֆէնտիի տան մէկ անկիւնը, սակայն բարեբաղդաբար դրացիք ոմանք ժամանակին նշմարելով կարելի եղաւ վտանգին առաջքն առնուլ ։ Իճատիէի հասարակութիւնը մեծապէս վրդովեալ է այս դէպքէն և կասկած կայ թէ երկու օր առաջ տեղի ունեցած հրդեհն եւս նոյն ծագումն ունի ։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Փարիզ, 19 Նոյեմ.

Երեսփոխանաց Ժողով.— Նախարարութիւնն առաջարկեց որ Երեսփոխանական ժողովը քուէարկէ Թոնքինի և Մատակասգարի համար խնդրուած վարկերը, նախքան զգումարումն Վեհաժողովին, (Պ. Ժիւլ Կրէվիի տեղ Հանրապետութեան նոր Նախարարի մ՚ընտրութեան համար ։) Նախարարութիւնը պիտի յուզէ վստահութեան խնդիրն՝ իւր առաջարկին վրայ պնդելով։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ԳԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 9 Նոյեմբեր

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ (պանքայի)	110
3 » » » (վճռական)	109 5/8
3 » Բարիզի » (պանքայի)	23
3 » » » (վճռական)	23 27 1/2

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

		Դահեկան
Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց. D. Սէրի Գ. Կ.)		15 09
Պօրսային գոցուելէն վերջը	»	15 07
Բերայի մէջ	»	— —
Այս առաւօտ բացուեցաւ	»	15 07
Բարձրագոյն գին	»	15 07
Նուազագոյն »		15 07
Կէս օրին		15 07
Փոխառութիւն 1858) 1862)	A. Սէրի Գ. Կ.	25 30
» 1860) 1863) 1872)	B. » » »	15 05
» 1865) 1869) 1873)	C. » » »	15 01

ԻՒՆԻՖԻԷ Եգիպտական

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	70 05
Այս առաւօտ բացուեցաւ Գ. Կ.	70
Կէս օրին	69 32 1/2

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սոսիէթէ Ճէնէրալ	Գ. Կ. Անգլ. Լ.	3 14
Քրէտի Ճէնէրալ	» » Օսմ. »	6 04
Պանք տը Գոնս.	» » » »	3 25
Թոմ. Հանճ է վաբէօր	» » » »	3 15
Թրամուէյ	» » » »	285
Ռումելիի երկաթուղի	Ֆր.	35
Օպլիկասիօն տը Բրիօրիթէ	»	—
Բաժնեթուղթ Լաւրիոնի	»	50

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 20 Նոյեմբեր, ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ	100 3/8
Օսմ. » Սէրի Դ. բացուեցաւ	14 1/4
» » » գոցուեցաւ	13 13/16
» » » Ա.	26 1/2
» » » Բ.	15 1/4
» » » Գ.	13 7/8
Օթօման 1871	66 1/4
Փոխառութիւն 1877	78 1/4
Պանք Օթօման	9 7/8
Ռուսական փոխառ. 1873	95 1/4
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիէ)	63 5/8
» առանձն. (բրիվիլէժիէ)	86 1/8
Տայրա Սանիէ	60 1/2
Ռումանիայ (փոխառ. Րոչիլտ)	87 1/4
Հունգարական պարտաթուղթ 4%	— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 40

Վիէննա, 20 Նոյեմբեր, ժամ 1 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	126
Օսմանեան երկաթուղի	17

Բարիզ, 20 Նոյեմբեր, ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	108 15
» » 3 %	79 95
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ. բացուեցաւ	14 40
» » » գոցուեցաւ	14 07 1/2
» » Սէրի Բ.	15 45
» » Գ.	14 20
Օսմանեան երկաթուղի	35
» Րէժիի բաժնեթուղթք	— —
Պանք Օթօման	598 75
Գրէտի Լիօնէ	527 50
» Ֆօնսիէ	1310
Բաժնետան Լիոնի	1225
Սուէզի ջրանցք	2098 75
Ռուսական 5% 1877ի	100 1/2
Իտալական Ռանթ	96 15
Եգիպտական միացեալ	322 50
Սպանիական (արտաքին)	56 7/8
Բրիօրիթէ Թիւրք	353 75
5% Հելլենական	282 50
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 21

ԲԱՐԻԶ ՓԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 20 Նոյեմբեր, ժ. 10 վ. 30 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	108 12 1/2
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ	14 10
Եգիպտական	321 25